

SVERIGES DOMSTOLAR

Nytt från Europadomstolen 3/10

Redaktör: F.d. kammarrättsrådet Margaretha Ericsson

Kontaktperson på

Sveriges domstolar: John S. Panofsky, Förvaltningsrätten i Göteborg

---

INNEHÅLL

Månadens nyhetsblad innehåller i huvudsak uppgifter om och referat av ett urval av domar som meddelats under tiden den 16 februari - den 9 mars 2010. Beslut i fråga om admissibility kan ha meddelats före den angivna perioden. Beträffande principer för det subjektiva urvalet, se nyhetsbladets "startsida" under "Väglödande avgöranden" som Du hittar under rubriken "Genvägar" på Sveriges domstolars webbsida, www.domstol.se. I månadens nummer har även medverkat Mattias Henriksson, jurist på Domstolsverkets juridiska enhet.

REGISTER

På Sveriges domstolars webbsida finns också ett register över domar som har refererats i tidigare nyhetsblad, från och med nr 1/01. Registret består av en Excel-fil som öppnas i ett nytt fönster och består av sju olika kolumner. Registret kan sorteras efter bl.a. part, svarandestat eller avgörandedag.

På webbsidan finns vidare en "lathund" med anvisningar om hur man lättast hittar och sorterar eller söker i registret. Gå in på www.domstol.se och gå vidare till Ladda ner och beställ och klicka på Nytt från Europadomstolen. Där finner du en beskrivning med tydliga exempel på hur du går till väga för att hitta i registret till Nytt från Europadomstolen.

UPPLYSNING

Nyhetsbladet kommer även i fortsättningen att publiceras som en pdf-fil. Det innebär att det inte längre kommer att finnas länkar från innehållsförteckningen direkt till de olika referaten. Ett enkelt sätt att komma direkt till det referat man vill läsa är att markera namnet på den klagande i målet och sedan klicka på "Redigera" och vidare på "Sök" samt på "Sök nästa". Det går naturligtvis också bra att i "Sök" skriva in hela eller del av namnet på den klagande och sedan klicka på "Sök nästa".

FÖRTECKNING ÖVER DOMAR I DETTA NUMMER

EUROPADOMSTOLENS DOMAR

Domar och beslut mot Sverige

Beslut förklara ansökan helt eller delvis inadmissible

Valquist mot Sverige, beslut 2010-02-09

Klagomål, enligt artiklarna 3, 8, 13 och artikel 1 i protokoll nr 1, avseende påstådd övervakning från försvarsmakten m.m. och försämrad möjlighet att föra talan om skadestånd mot staten genom ej erhållna uppgifter, var uppenbart ogrundade. Klagomålet förklarades i sin helhet för inadmissible.

Holland mot Sverige, beslut 2010-02-09

Klagomål, enligt artiklarna 34 och 35, avseende bl.a. att bandinspelningar från hovrättsförhandling hade förstörts för tidigt, så att klaganden inte kunnat få ut en kopia, vilket hindrat ett effektivt utnyttjande av klagorätten, bedömdes som uppenbart ogrundade. Klagomålet förklarades därför i sin helhet för inadmissible.

Beslut avskriva mål

Iljazovic m.fl. mot Sverige, beslut 2010-01-19

Sedan de klagande beviljats uppehållstillstånd hade frågan i målet lösts och målet avskrevs därför.

Halilova m.fl. mot Sverige, beslut 2010-01-19

Klagandena hade återtagit sitt klagomål och inga särskilda skäl talade för fortsatt prövning. Målet avskrevs därför.

X mot Sverige, beslut 2010-01-26

Klaganden hade återtagit sitt klagomål och inga särskilda skäl talade för fortsatt prövning. Målet avskrevs därför.

Yusuf mot Sverige, beslut 2010-01-26

Frågan i målet hade lösts och inga särskilda skäl talade för fortsatt prövning. Målet avskrevs därför.

Kärnkraftteknik i Stocksund AB m.fl. mot Sverige, beslut 2010-02-02

Domstolen fastställer förlikning i mål avseende domstolsprövning inom skälig tid och avskriver målet.

Dom

R.C. mot Sverige, 2010-03-09

En iransk regimmotståndare, som skulle utvisas från Sverige till Iran, ansågs ha lagt fram sådan bevisning som styrkte hans påstående att han löpte en risk att gripas och torteras om han återsändes till Iran. Det ankom då på staten att skingra varje tvivel om att han löpte en risk att utsättas för behandling i strid med artikel 3. När så inte skett skulle ett återsändande medföra en kränkning av artikel 3.

Domar mot andra länder

Eugenia Lazar mot Rumänien, 2010-02-16

Bristande utredning av ett dödsfall som inträffat i samband med en trakeotomi på sjukhus och regler som hindrade att ett nytt rättsmedicinskt utlåtande lämnades, när det högsta rättsmedicinska institutet hade uttalat sig, medförde att de rättsmedel som fanns inte var effektiva. Det skedde därför en kränkning av artikel 2.

Akdas mot Turkiet, 2010-02-16

Beslag av en roman av Guillaume Apollinaire på turkiska och en fällande dom mot förläggaren hindrade allmänhetens tillgång till ett arbete som tillhörde det europeiska litteraturarvet. Det skedde därför en kränkning av artikel 10.

Baysakov m.fl. mot Ukraina, 2010-02-18

Utlämning till Kazakstan skulle medföra en kränkning av artikel 3. Avsaknad av rättsmedel som automatiskt förhindrade verkställighet av beslutet om utlämning medförde en kränkning av artikel 13.

Wasilewska och Kalucka mot Polen, 2010-02-23

Två män försökte fly från polisen som avlossade 40 skott mot de flyendes fordon. Inget av skotten träffade bilens däck. Båda männen träffades av skotten – en avled och en sårades svårt. Skottlossningen ansågs inte stå i proportion till syftet att hindra de misstänkta från att fly samt att avvärja det uppfattade hotet från dem. Det skedde därför en kränkning av artikel 2. När utredningen var bristfällig kränktes nämnda artikel igen.

Yoldas mot Turkiet, 2010-02-23

När den anklagade vid flera tillfällen uttryckligen och frivilligt hade av sagt sig rätten till biträde av en advokat vid inledande förhör i polisarrest skedde det inte någon kränkning av artikel 6.1 och 3 c).

Lisica mot Kroatien, 2010-02-25

Bevisning, som erhöles vid genomsökning av en misstänkts bil utan tillstånd och utan den misstänktes kännedom och utan att han var närvarande, lades till grund för en fällande dom. Han fick därigenom inte en rättvis rättegång och det skedde en kränkning av artikel 6.1.

Adamkiewicz mot Polen, 2010-03-02

En pojke på 15 år anklagades för mord och placerades på barnhem. Han fick dock inte träffa en advokat förrän efter sex veckor och han upplystes först då om sin rätt att tåga. De medgivanden som han dessförinnan hade gjort lades senare till grund för en fällande dom. Det skedde därför en kränkning av artikel 6.3 c) i förening med artikel 6.1.

Al-Saadoon och Mufdhi mot U K, 2010-03-02

När brittiska styrkor i Irak överlämnade för mord misstänkta irakier till irakiska myndigheter för att ställas inför rätta i domstol i Irak, där dödsstraffet återinförts, kränktes artikel 3. När regeringen inte följde domstolens anmodan enligt regel 39 utan lämnade över de klagande, utsattes dessa för allvarlig risk och ett överklagande blev verkningslöst. Det skedde därför kränkningar även av artiklarna 13 och 34.

Patrikova mot Bulgarien, 2010-03-04

Den lokala skattemyndigheten beslagtogs olagligen en affärsidkares varor av bl.a. tobak och alkohol. Under myndighetens förvar av varorna försvann en stor mängd alkohol. Därefter beslöts att varorna skulle kvarhållas som bevismaterial och det beslöts att viss del av varulagret skulle förklaras som övergivet gods. Härigenom skedde tre kränkningar av artikel 1 i protokoll nr 1.

Getzov mot Bulgarien, 2010-03-04

Tvångsintagning på psykiatriskt sjukhus för utredning som beslutats av åklagare utan föregående läkarundersökning innebar att den enskilde inte skyddades mot godtycke och det skedde därför en kränkning av artikel 5.1 e).

ALLMÄNT

Domstolen har den 16 februari 2010 i beslut i målet **Bock mot Tyskland** (ansökan nr 22051/07) funnit att ett klagomål som gällde ett alltför långdraget nationellt förfarande avseende återbetalning enligt sjukvårdsförsäkringssystemet av kostnader för ordinerade magnesiumtabletter innebar ett missbruk av rätten att klaga. Kostnaden uppgick endast till 7,99 EUR vilket av domstolen bedömdes som ett ringa belopp. Domstolen fann bl.a. att det förelåg ett oproportionerligt förhållande mellan å ena sidan struntbeloppet i fråga och den omständigheten att det avsåg ett kosttillägg och inte ett läkemedel samt å andra sidan det omfattande nyttjandet av domstolsförfaranden, inklusive klagomål till en internationell domstol, som tyngs av en överbelastning av mål som bl.a. gäller allvarliga frågor om mänskliga rättigheter. Domstolen noterade vidare att förfaranden som det nu aktuella också bidrog till överbelastning i nationella domstolar och därmed utgjorde en av orsakerna till att prövningen inte skedde inom skälig tid. Till sist noterades att B hade det gott ställt med en månadslön om mer än 4 500 EUR och att det inte gällde en principfråga. Domstolen fann därför att klagomålet skulle anses som missbruk den enskilda klagorätten och förklarade därför enhälligt klagomålet för inadmissible.

Ministerkonferensen i Interlaken, Schweiz, den 18-19 februari 2010 har betecknats som en framgång och har resulterat i en gemensam förklaring från de 47 deltagande nationerna. I förklaringen framhålls bl.a. följande. Det är nödvändigt att vidta ytterligare åtgärder utöver de som redan vidtagits för att a) uppnå en rimlig balans mellan de domar och beslut som domstolen meddelar och antalet inkommande mål, b) göra det möjligt för domstolen att arbeta av sina balanser och samtidigt döma i nya mål inom skälig tid, särskilt sådana mål som gäller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, och c) garantera en fullständig och snabb verkställighet av domstolens domar och en effektiv tillsyn av ministerkommittén. Konferensen

- 1) bekräftade staternas åtaganden enligt konventionen för att skydda den enskilda klagorätten,
- 2) erinrade om staternas skyldighet att säkerställa att konventionens fri- och rättigheter ges fullt skydd på nationell nivå och manade till en förstärkning av subsidiaritetsprincipen,
- 3) betonade att den principen innebär ett gemensamt ansvar för staterna och domstolen,
- 4) betonade betydelsen av att domstolens praxis är tydlig och konsekvent och uppmanade särskilt till en enhetlig och sträng tillämpning av kriterierna för admissibilitet och för domstolens behörighet,
- 5) uppmanade domstolen till en maximal användning av tillgängliga verktyg för förfarandet och av de resurser som den har till sitt förfogande,
- 6) betonade behovet av effektiva åtgärder för att minska antalet klagomål som är klart inadmissible, behovet av en effektiv utsällning av dessa klagomål och behovet av att finna en lösning på hur man skall hantera återkommande klagomål,
- 7) betonade att en fullständig, effektiv och snabb verkställighet av domstolens slutliga domar är oundgänglig,
- 8) bekräftade behovet av att upprätthålla domarnas oberoende och att bevara domstolens opartiskhet och kvalitet,
- 9) manade till en förhöjning av effektiviteten i tillsynsförfarandet avseende verkställigheten av domstolens domar,
- 10) betonade behovet av ett förenklat förfarande för att ändra konventionsbestämmelser som är av organisatorisk karaktär och
- 11) antog följande handlingsplan som instrument för att ge politisk vägledning för arbetet med konventionssystemets långsiktiga effektivitet.

I den nämnda handlingsplanen bekräftades betydelsen av den enskilda klagorätten samtidigt som ministerkommittén uppmanades överväga åtgärder för att domstolen skall kunna koncentrera sig på välgrundade klagomål gällande allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Konferensen framhöll vidare att det först och främst är staterna som ansvarar för att konventionen tillämpas och fullgörs och manade därför dessa att bl.a. öka de nationella myndigheternas medvetenhet om konventionen, se till att konventionen tillämpas med beaktande av den praxis som domstolen fortlöpande utvecklar, om nödvändigt inrätta nya rättsmedel varigenom enskilda kan få kränkningar av sina rättigheter enligt konventionen prövade och få gottgörelse samt se till att domstolens domar verkställs och att åtgärder vidtas för att förhindra liknande kränkningar. Staterna uppmanades vidare att överväga möjligheten av att överföra nationella domare eller andra jurister till domstolens kansli. När det gällde sällningen av klagomål som är inadmissible uppmanade konferensen domstolen att inom den nuvarande organisationen inrätta ett system för att sällningen skall vara effektiv. Konferensen uppmanade ministerkommittén att undersöka möjligheten att inrätta ett system för sällning i domstolen som går utöver ensamdomarförfarandet och det system som domstolen inrättar inom den nuvarande organisationen. När det gällde återkommande klagomål riktade sig konferensen främst till konventionsstaterna och uppmanade dem att underlätta förlikningar och ensidiga förklaringar, eventuellt med domstolens hjälp. Ministerkommittén uppmanades att överväga om återkommande mål kan handläggas av domare som ansvarar för sällningssystemet samt att samarbeta för att lämna tänkbara lösningar till en stat som måste åtgärda ett strukturproblem som domstolen konstaterat. Såväl staterna som Europarådet uppmanades att se till att den som skall tjänstgöra som domare i domstolen har alla nödvändiga kvalifikationer, inklusive kunskaper i allmän folkrätt och det nationella rättssystemet liksom skicklighet i åtminstone ett av de

officiella språken. Domstolens sammansättning skall dessutom ha nödvändig praktisk erfarenhet. Europarådet och staterna uppmanades vidare att ge domstolen tillräckligt administrativt självbestämmande för att den skall kunna fungera effektivt. Konferensen betonade ett angeläget behov av att ministerkommittén utvecklar metoder som gör tillsynen av att domstolens domar verkställs effektiv och tydlig. Till sist uppmanades ministerkommittén att undersöka möjligheten av att genom ett ändringsprotokoll införa ett förenklat förfarande för framtida ändringar av vissa bestämmelser i konventionen som gäller organisatoriska frågor, t.ex. genom en stadga för domstolen eller en bestämmelse i konventionen i likhet med den som finns i artikel 41 d) i stadgan för Europarådet. Konferensen manade alla att följa handlingsplanen. Ministerkommittén föreslogs att under 2012-2015 göra en utvärdering av i vilken utsträckning protokoll nr 14 och den nu antagna handlingsplanen har förbättrat domstolens situation.

Den 18 februari 2010 strax innan ministerkonferensen i Interlaken öppnades överlämnade den ryske justitieministern Alexander Kononov Rysslands ratificering av protokoll nr 14. Samtliga konventionsstater har därmed ratificerat protokollet och det träder i kraft den 1 juni 2010.

Domstolen har den 25 februari 2010 beslutat tillämpa ett pilotmålsförfarande på mål mot Rumänien gällande återlämnande av eller ersättning för egendom som konfiskerades av den tidigare kommunistregimen. Domstolen har mer än 1 000 mål anhängiggjorda gällande sådana frågor och bara under år 2009 kom det in flera hundra nya klagomål. Domstolen har ända sedan 1999 framhållit olika åtgärder, bl.a. ny lagstiftning samt administrativa och ekonomiska åtgärder, för att komma till rätta med problemen och göra förfarandet för ersättning för fast egendom enhetligt, tillgängligt, snabbt och förutsebart. De mål som valts ut som pilotmål är **Atanasiu och Poenaru mot Rumänien**, ansökan nr 30767/05, gällande svårigheten att få tillgång till domstolsprövning för att hävda äganderätt till en förstатligad lägenhet och förvaltningsmyndigheternas dröjsmål med att fatta beslut beträffande de klagandes begäran om återlämnande. Det andra pilotmålet är **Solon mot Rumänien**, ansökan nr 33800/06, som gäller svårigheterna att få ersättning för mark som förstатligats och som använts av ett universitet. Domstolen har ställt ett antal frågor till parterna och särskilt till den rumänska regeringen, dels allmänna frågor om pilotmålsförfarandet och om vilka åtgärder regeringen har vidtagit för att följa vissa angivna tidigare domar, dels specifika frågor om hur den lagstiftning som antagits år 2000 avseende mark och 2001 avseende fastigheter har fungerat. Domstolen avser att hålla muntlig förhandling den 8 juni 2010.

Enligt domstolens statistik per den 28 februari 2010 hade det till nämnda datum kommit in i runda tal 9 250 klagomål som lottats ut på sektion, vilket är en minskning med 4 % i förhållande till föregående års 9 650 klagomål för motsvarande period. 2 264 klagomål har kommunicerats med regeringarna, en ökning med 115 %. 5 100 klagomål har avgjorts, 341 genom dom och 4 759 genom beslut att förklara klagomålet inadmissible eller genom att målet avskrivits. 2 000 klagomål har avgjorts genom administrativa beslut när klagomålet inte fullföljts och där akten har förstörts. Domstolens balans av lottade mål uppgick den 28 februari till 123 400 mål vilket är en ökning med 3 % från den balans om 119 300 mål som förelåg vid årsskiftet. Av de lottade målen väntar 45 950 på avgörande i kammare och 77 450 har lottats på kommitté. Balansen av ännu inte lottningsfärdiga mål uppgick den 28 februari till 20 350, en minskning med 9 % från de 24 450 mål som förelåg vid årsskiftet.

Enligt domstolens pressreleaser den 2 och den 8 mars 2010 (nr 177 och 187) har den stora kammarens panel för prövning av ansökningar om att hänskjuta mål som avgjorts i kammare till prövning i stor sammansättning beslutat att målen:

Lautsi mot Italien (ansökan nr 30814/06, dom 2009-11-03, jfr nr 10/09),

Giuliani och Gaggio mot Italien (ansökan nr 23458/02, dom 2009-08-25, jfr nr 9/09) och

Al-Khawaja och Tahery mot U K (ansökningar nr 26766/05 o. 22228/06, dom 2009-01-20, jfr nr 2/09)

skall prövas av domstolen i stor sammansättning. Domstolen har vidare beslutat att avslå 65 ansökningar och domarna i de i releasen listade målen har därmed blivit slutgiltiga, se vidare domstolens hemsida via "Recent press releases" och "Search".

LÄNKAR

Här nedan lämnas en länk till startsidan på domstolens Human Rights-portal som kan underlätta för Dig som vill söka fram fulltextversionen av refererade eller andra domar från Europadomstolen. Du kan välja att arbeta i en engelsk eller en fransk version av hemsidan. På startsidan finns också bl.a. en länk till inspelningar av domstolens muntliga förhandlingar. Vidare finns en länk till Europarådets hemsida och en direktlänk in i HUDOC som innehåller domstolens rättsfallssamling m.m. och där Du kan hitta både en sökmanual för nybörjare och en manual för avancerad sökning.

Till Europadomstolens hemsida:

<http://www.echr.coe.int/>

Till sökformulär för Europadomstolens avgöranden, där Du bl.a. kan söka på titel, svarande, fritext, ansökans nummer, artikel eller avgörandedag. Här finner Du också såväl domar och beslut som resolutioner och rapporter:

Engelska: Search the Case-Law - HUDOC

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/search.asp?skin=hudoc-en>

Franska: Recherche de la jurisprudence - HUDOC

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/search.asp?skin=hudoc-fr>

EUROPADOMSTOLENS DOMAR

Efter varje referat anges under rubriken "Hänvisningar" sådana tidigare avgöranden som domstolen hänvisar till i den refererade domen.

DOMAR OCH BESLUT MOT SVERIGE

Beslut förklara ansökan helt eller delvis inadmissible

Valquist mot Sverige

(Ansökan nr 51679/08, beslut den 9 februari 2010)

Beslutet finns endast på engelska.

Klagomål, enligt artiklarna 3, 8, 13 och artikel 1 i protokoll nr 1, avseende påstådd övervakning från försvarsmakten m.m. och försämrad möjlighet att föra talan om skadestånd mot staten genom ej erhållna uppgifter, var uppenbart ogrundade. Klagomålet förklarades i sin helhet för inadmissible.

V sände i november 2007 ett e-postmeddelande till försvarsmakten i vilket ha begärde att få tillgång till all information om honom själv som försvarsmakten innehade. Han var övertygad om att försvarsmakten hade information om honom, eftersom han hävdade att han stått under övervakning sedan tidiga 1980-talet, då han hade lämnat ett tips till dem om en person och då han senare också avböjt ett erbjudande att arbeta för försvarsmakten. Han hävdade att han utsatts för telefonavlyssning och kameraövervakning, att han fått sin post granskad, att man gått in i hans hem, att man avlyssnat och kontrollerat hans dator, e-post och Internetanvändning. Han påstod också att han utsatts för ofrivillig mediciner. Nu ville han väcka talan mot staten för olaglig övervakning och trakasserier för att få skadestånd och han behövde därför alla uppgifter om honom som försvarsmakten hade för att bevisa sina

påståenden. Försvarsmakten beviljade hans ansökan när det gällde fyra handlingar, nämligen tre e-postmeddelanden och en utskrift ur försvarsmaktens register, som alla gällde Vs aktuella begäran. Berörande åtta andra interna handlingar, som också hade upprättats med anledning av Vs begäran, avslogs hans begäran med motiveringen att dessa handlingar ännu inte hade expedierats. Eftersom dessa handlingar hänförde sig till ett ännu inte avslutat ärende, ansågs de inte upprättade i den mening som avsågs i tryckfrihetsförordningen och de hade därför ännu inte blivit offentliga. V kunde därför inte få ta del av dem. Försvarsmakten hänvisade vidare till sekretesslagen. V klagade till kammarrätten som, efter att ha besökt försvarsmaktens huvudkontor och gått igenom handlingarna, fastställde det överklagade beslutet. Regeringsrätten vägrade prövningstillstånd. – I Europadomstolen åberopade V artiklarna 3, 8, 13 och artikel 1 i protokoll nr 1 och vidhöll att han trakasserats på olika sätt sedan början av 1980-talet. Han ansåg vidare att vägran att låta honom få tillgång till alla uppgifter kränkte hans rätt till ett effektivt rättsmedel, eftersom det hindrade honom från att väcka en tala mot staten för att få skadestånd. Han menade vidare att hans egendomsrätt kränkts, eftersom han blivit lovad en ekonomisk ersättning för det tips han lämnat till försvarsmakten och som lett till att en omfattande spionhärva hade kunnat redas ut. Han hade emellertid inte fått några pengar. Pengarna hade i stället använts för att finansiera övervakningen av honom.

Europadomstolen prövade Vs klagomål enligt artiklarna 3, 8 och artikel 1 i protokoll nr 1 så som de hade getts in och i den utsträckning som klagomålen låg inom det område som domstolen är behörig att pröva. Domstolen fann att det inte framkommit något som tydde på att det förekommit någon kränkning av de rättigheter och friheter som anges i konventionen och dess protokoll. Klagomålen var i dessa delar därför uppenbart ogrundade och skulle avvisas. När det gällde klagomålet enligt artikel 13 noterade domstolen att det stod klart att V hade haft tillgång till ett effektivt rättsmedel för sin begäran att få ut uppgifter från försvarsmakten eftersom han kunde överklaga och också faktiskt hade gjort det till både kammarrätten och Regeringsrätten. Domstolen noterade emellertid också att V klagade över att han inte hade tillgång till ett effektivt rättsmedel när det gällde en framtida rättsprocess som han önskade föra mot staten med användning av de uppgifter han trodde att försvarsmakten hade om honom. Domstolen erinrade om att den i sin praxis konstant hade tolkat artikel 13 så att det krävdes ett effektivt rättsmedel endast i förhållande till klagomål som kunde anses välgrundade i konventionens mening. I förevarande mål hänförde sig alla de tolv handlingar som försvarsmakten hade direkt till Vs begäran, dels de tre e-postmeddelandena och utskriften ur registret, vilka hade lämnats ut till V, dels de återstående åtta handlingarna som ännu inte var offentliga enligt tryckfrihetsförordningen. Mot den bakgrunden och eftersom domstolen funnit att klagomålen enligt artiklarna 3, 8 och artikel 1 i protokoll nr 1 varit uppenbart ogrundade, gjorde domstolen nu den bedömningen att V inte hade något välgrundat anspråk enligt konventionen eller dess protokoll som krävde ett rättsmedel i den mening som avses i artikel 13. Klagomålet var därför även i den delen ogrundat och skulle avvisas. **Domstolen förklarade därför enhälligt klagomålet i sin helhet för inadmissible.**

HÄNVISNINGAR

Leander ./ Sverige, dom 1987-03-26

Çakici ./ Turkiet, dom (GC) 1999-07-08

Holland mot Sverige

(Ansökan nr 27700/08, beslut den 9 februari 2010)

Beslutet finns endast på engelska.

Klagomål, enligt artiklarna 34 och 35, avseende bl.a. att bandinspelningar från hovrättsförhandling hade förstörts för tidigt, så att klaganden inte kunnat få ut en kopia, vilket hindrat ett effektivt utnyttjande av klagorätten, bedömdes som uppenbart ogrundade. Klagomålet förklarades därför i sin helhet för inadmissible.

H, som är brittisk medborgare, dömdes i januari 2005 av tingsrätten för att ha trakasserat en kvinna som han tidigare levtt tillsammans med och han hade också hotat hennes nye partner. Han dömdes till villkorlig dom och böter. H klagade utan framgång till såväl hovrätt som Högsta domstolen. I april 2006 gav han in ett klagomål till Europadomstolen, där han åberopade ett flertal artiklar och klagade över att förfarandet mot honom hade varit felaktigt på olika sätt. Han framhöll särskilt att han inte blivit upplyst om anklagelserna mot honom på engelska vilket han begärt redan vid det inledande förhöret, att domstolarna inte ansett honom som oskyldig, att rättegången varit orättvis, eftersom Högsta domstolen hade vägrat prövningstillstånd samt att han straffats utan stöd i lag, eftersom domstolarna hade tagit hänsyn till inblandade personers tänkbara motiv. Den 12 juni 2007 förklarades det klagomålet för inadmissible som uppenbart ogrundat. Härefter vände sig H till JK och klagade över att inspelningarna från den muntliga förhandlingen i hovrätten hade förstörts. Han uppgav att han behövde inspelningen för att kunna klaga till Europadomstolen och att de förstörda banden hindrade honom att effektivt utnyttja sin rätt att klaga enligt artikel 34. Han hävdade vidare att den tidsfrist, på två månader efter den slutliga förhandlingen som angavs i svensk lag innan banden fick förstöras, var för kort och inte stämde överens med Sveriges skyldigheter enligt konventionen enligt artikel 35, som ger en klagande sex månader på sig för att klaga till Europadomstolen. JK noterade inledningsvis att bandinspelningen av förhören i hovrätten i januari 2006 hade förstörts i maj 2006 och att H hade begärt en kopia först i oktober 2006. Enligt förordningen om mål och ärenden i allmän domstol har en person som begär en kopia av en bandinspelning rätt att få en och att det var möjligt att få en kopia så snart som protokoll över förhandlingen var färdigställt. Bandinspelningen måste dock sparas i två månader efter det att slutlig dom hade meddelats i målet. Hovrätten hade inte förstört banden förrän efter det att Högsta domstolen hade vägrat prövningstillstånd och hade därför handlat i enlighet med lagen. JK fann att föreskrivna två månader inte kunde anses som otillräckligt för att en enskild skulle kunna få en kopia, om han ville klaga till Europadomstolen. H skrev ytterligare ett brev till JK där han vidhöll sin inställning men JK hänvisade i svar bara till sitt tidigare utlåtande. – I Europadomstolen åberopade H artiklarna 34 och 35 och klagade över att bandinspelningarna förstörts innan sexmånadersfristen för att klaga till Europadomstolen hade löpt ut och att han därför hindrats att effektivt utnyttja sin rätt att klaga till domstolen. Han klagade också över att JK inte hade tagit upp hans andra klagomål till prövning.

Europadomstolen konstaterade inledningsvis att artikel 34 lägger en skyldighet på konventionsstaterna att inte hindra den enskildes rätt att klaga. Skyldigheten att inte hindra ett effektivt utnyttjande av rätten till enskilt klagomål utesluter all inblandning i den enskildes rätt att på ett effektivt sätt presentera och utveckla sin talan inför domstolen. Det betyder att staten måste avhålla sig, inte bara från att utöva påtryckningar på klaganden, utan också från varje handlande eller underlåtenhet som skulle göra ett klagomål meningslöst eller på annat sätt hindra domstolen från att pröva det enligt sitt normala förfarande. Syftet med regeln är att garantera att den enskildes rätt att klaga blir effektiv och det framgår klart därav att det saknar betydelse vilka skäl som motiverat ett handlande eller en underlåtenhet, när man skall bedöma om kraven i artikel 34 är uppfyllda. Det som har betydelse är om den situation som uppkommit genom myndigheternas handlande eller underlåtenhet är förenlig med artikel 34. När det gällde det aktuella klagomålet noterade domstolen att avgörandet i brottmålet mot H vann laga kraft den 12 april 2006 och att de ifrågakvarande bandinspelningarna förstördes i maj samma år. Det gick alltså mer än två månader efter hovrättens dom den 14 februari till det att banden förstördes. Förstörelset hade därför stöd i den då gällande svenska lagen. Domstolen noterade vidare att H gett in sitt klagomål gällande brottmålet den 24 april 2006 eller när bandinspelningarna fortfarande existerade. H kunde därför ha begärt en kopia av dem om han hade ansett att innehållet var av betydelse för hans klagomål till domstolen. Han hade inte gjort det och hade inte heller vid något tillfälle uttryckt vad han avsåg att göra med inspelningarna och vad han ville bevisa med dem. Dessutom hade de viktigaste delarna av de uttalanden som gjorts vid den muntliga förhandlingen skrivits in i hovrättens dom. När H fick veta att banden förstörts i oktober 2006 var hans ursprungliga klagomål fortfarande anhängigt i domstolen och det kunde skäligen ha förväntats av H att han hade upplyst domstolen om detta om inspelningarna hade varit av betydelse för hans talan. Han gjorde emellertid inte detta då utan först nära

ett år efter det att hans ursprungliga klagomål hade förklarats inadmissible, i maj 2008. Domstolen fann att förstörandet av banden i maj 2006 inte hade hindrat H från att effektivt utöva sin enskilda klagorätt. När det gällde klagomålet över att JK inte hade tagit upp hans klagomål fann domstolen att JK i sitt svar den 9 oktober 2007 på ett tillräckligt tydligt och detaljerat sätt hade svarat på Hs klagomål. Mot denna bakgrund fann domstolen att Hs klagomål var uppenbart ogrundat och att det därför skulle avvisas. **Domstolens majoritet förklarade klagomålet i sin helhet för inadmissible.**

HÄNVISNINGAR

Akdivar m.fl. /. Turkiet, dom 1996-09-16

Kurt /. Turkiet, dom 1998-05-25

Tanrikulu /. Turkiet, dom (GC) 1999-07-08

Sarli /. Turkiet, dom 2001-05-22

Orhan /. Turkiet, dom 2002-06-18 (jfr nr 7/02)

Paladi /. Moldavien, dom (GC) 2009-03-10 (jfr nr 3/09)

Beslut avskriva mål

Iljazovic m.fl. mot Sverige

(Ansökan nr 38233/09, beslut den 19 januari 2010)

Beslutet finns bara på engelska.

Sedan de klagande beviljats uppehållstillstånd hade frågan i målet lösts och målet avskrevs därför.

De klagande kom med sina föräldrar till Sverige i december 2006 och ansökte om asyl och uppehållstillstånd. De uppgav att de var romer och att de av den anledningen hade blivit förföljda under flera år. De hade anmält detta till polisen, som emellertid hade vägrat att hjälpa dem. Migrationsverket avslog deras ansökningar i augusti 2007. Så gjorde också migrationsdomstolen i juni 2008 och fann att familjen inte var i behov av skydd i Sverige. Under tiden hade fadern mördats i moderns hem medan barnen var där. Modern och hennes nye partner greps och barnen placerades tills vidare i fosterhem. Med moderns samtycke flyttades barnen emellertid i februari 2008 till faderns kusin och hans familj och de har sedan dess varit kvar där. I oktober 2008 dömdes modern för medhjälp till mord till åtta års fängelse. Barnen begärde därefter att Migrationsverket skulle göra en förnyad prövning av deras ansökan. Migrationsverket avslog ansökningen i februari 2009. Även en förnyad begäran om omprövning avsågs av verket. – I Europadomstolen klagade barnen över att om de sändes tillbaka till Serbien så skulle det inte finnas någon som tog hand om dem och de serbiska myndigheterna skulle inte ge dem lämplig vård. De åberopade artikel 3 och framhöll också att de inte hade några band med landet. De åberopade även artikel 8 och klagade över att de inte längre skulle kunna besöka modern och att de under lång tid skulle vara skilda från henne.

Europadomstolen noterade att regeringen nu hade upplyst om att Migrationsverket i oktober 2009 hade beviljat barnen uppehållstillstånd i Sverige. Regeringen ansåg därför att frågan hade lösts och att målet borde avskrivas och de klagande hade inte någon invändning mot att målet avskrevs. Domstolen noterade att de klagande inte längre riskerade att utvisas från Sverige och att de inte motsatte sig att målet avskrevs. Mot den bakgrunden fann domstolen att det inte var berättigat att fortsätta prövningen och då det inte heller fanns några särskilda förhållanden som gällde mänskliga rättigheter som krävde en fortsatt prövning fann domstolen att målet skulle avskrivas. **Domstolen beslöt därför enhälligt att avskriva målet.**

Halilova m.fl. mot Sverige

(Ansökan nr 20283/09, beslut den 19 januari 2010)

Beslutet finns endast på engelska.

Klagandena hade återtagit sitt klagomål och inga särskilda skäl talade för fortsatt prövning. Målet avskrevs därför.

H, och hennes barn R och M ansökte i januari 2005 om asyl och uppehållstillstånd i Sverige. De uppgav att de var kurder och att de under många år hade blivit trakasserade och illa behandlade i Kazakstan på grund av sitt etniska ursprung. I november hade deras make/far gripits av polisen och de hade inte varit sig sett honom eller hört av honom sedan dess. I december 2004 hade poliserna återvänt och vräkt dem från deras lägenhet och de hade lämnat landet en månad senare. Migrationsverket avslög ansökningen i augusti 2005 och anförde att de påstådda trakasserier tycktes ha kommit från enskilda polismän som inte hade handlat i tjänsten och deras agerande var därför inte sanktionerat av staten. Enligt verket hade de klagande inte visat att de riskerade att bli förföljda om de återvände till Kazakstan och de var därför inte flyktingar eller på annat sätt i behov av skydd i Sverige. H, R och M klagade utan framgång. I april 2006 beslöt Migrationsverket efter en omprövning enligt den ändrade lagstiftningen att inte bevilja de klagande uppehållstillstånd. H, R och M gav härefter in ytterligare ansökningar om att få stanna i Sverige på grund av att de nu levde tillsammans med F, som är svensk medborgare och att E, som är som till H och F hade fötts. Alla deras ansökningar var förgäves. I april kom polisen och hämtade H och M för att utvisa dem. R som vid tillfället inte var hemma blev inte hämtad. Dagen därpå gav H in en ny ansökan till Migrationsverket och åberopade att Fs psykiska hälsa var dålig och att E var helt beroende av henne. Ansökningen avslögs. Utvisningen var bestämd till den 21 april 2009 men den inhiberades sedan Europadomstolen anmodat Sverige att inte utvisa de klagande tills vidare. - I Europadomstolen åberopade de klagande artikel 8 och hävdade att deras rätt till respekt för familjelivet skulle kränkas om utvisningsbeslutet verkställdes, eftersom familjen skulle splittas på obestämd tid.

Europadomstolen fick den 19 november 2009 meddelande från de klagandes advokat att de önskade återta sitt klagomål, eftersom utvisningsbeslutet mot dem hade löpt ut och då den svenska migrationsmyndigheten därför skulle ompröva deras mål i sak. Domstolen noterade att H, R och M inte längre löpte en risk att bli utvisade från Sverige och att de inte önskade fullfölja sin talan. Vid sådant förhållande fann domstolen det inte längre berättigat att fortsätta prövningen av klagomålet. Det fanns inte heller några andra särskilda förhållanden gällande mänskliga rättigheter enligt konventionen som krävde en fortsatt prövning av målet. **Domstolen beslöt därför enhälligt att avskriva målet.**

X mot Sverige

(Ansökan nr 51104/08, beslut den 26 januari 2010)

Beslutet finns endast på engelska.

Risken för utvisning hade upphört och den klagande önskade återta sin ansökan. Domstolen beslöt därför avskriva målet.

X, som är libysk medborgare, kom till Sverige och ansökte om asyl i augusti 2002. Inför Migrationsverket uppgav han väsentligen följande. Han hade gett uttryck för sin uppfattning och kritiserat den libyska regimen och hade därför fängslats och torterats av den libyska säkerhetstjänsten under ca tre månader 1996. År 1999 hade han börjat arbeta som lärare men han hade fortsatt att kritisera regimen under sina lektioner. Han hade därför varnats och hotats vid ett flertal tillfällen och han hade därför lämnat landet. Migrationsverket avslög hans ansökan i februari 2004 och anförde bl.a. följande. Verket ifrågasatte inte att X hade fängslats och torterats så som han uppgav men han hade därefter frigetts och kunnat studera för att sedan börja arbeta som lärare. Han hade då uttryckt kritik mot regimen men utan att gripas igen. Verket gjorde därför bedömningen att X inte gjort sannolikt att han riskerade förföljelse eller att bli fängslad och torterad om han återvände till Libyen. Han var därför inte i behov av skydd i

Sverige. Sedan X överklagat avskog Utlänningsnämnden hans överklagande och instämde i Migrationsverkets motivering. Nämnden tillade att det inte torde ha varit möjligt för X att arbeta som lärare under tre år innan han lämnade landet, om han varit av intresse för de libyska myndigheterna. Efter ytterligare omprövningar och nya ansökningar avslutades målet den 22 januari 2009 då Migrationsöverdomstolen vägrade prövningstillstånd. – I Europadomstolen åberopade X artikel 3 samt artikel 1 i protokoll nr 6 och artikel 1 i protokoll nr 13 och klagade över att om han utvisades från Sverige till Libyen så skulle han förföljas, fängslas och torteras eller t.o.m. avrättas, eftersom han tillhörde den förbjudna rörelsen Salafiyah och hade kritiserat den libyska regimen både när han var i Libyen och i Sverige.

Europadomstolen konstaterade att den i januari 2010 informerats av Xs advokat om att denne önskade återta sin talan, eftersom utvisningsbeslutet mot honom hade löpt ut och då de svenska migrationsmyndigheterna därför skulle ompröva hans mål i sak. Domstolen fann att X inte längre riskerade att utvisas från Sverige och att han inte hade för avsikt att fullfölja sin talan. Vid sådant förhållande var det inte längre motiverat att fortsätta prövningen. Det fanns inte heller i övrigt några särskilda förhållanden som med hänsyn till respekten för mänskliga rättigheter krävde en fortsatt prövning av målet. **Domstolen fann därför enhälligt att målet skulle avskrivas.**

Yusuf mot Sverige

(Ansökan nr 33716/09, beslut den 26 januari 2010)

Beslutet finns endast på engelska.

Frågan i målet hade lösts och inga särskilda skäl talade för fortsatt prövning. Målet avskrevs därför.

Y, som är somalisk medborgare, ansökte om asyl i Sverige i juli 2007. Han uppgav i huvudsak följande. Han tillhörde en av majoritetsklanerna i Mogadishu och eftersom han vägrat att delta i den pågående konflikten tillsammans med sin klan, hade han blivit hotad av klanmedlemmarna. Under 2006 hade hans hem träffats av en granat och hans familj hade dödats. I juni 2007 hade beväpnade män rånat hans butik och slagit honom. Han var säker på att han skulle dödas om han återvände till Somalia. Migrationsverket avskog hans ansökan med den huvudsakliga motiveringen att Y inte hade förmått lägga fram något stöd för att han löpte en personlig risk att utsättas för förföljelse och misshandel om han återvände till sitt hemland. Det fanns inte heller några andra skäl för att låta honom stanna i Sverige. Y klagade och Migrationsdomstolen fastställde, efter att ha hållit muntlig förhandling i målet, Migrationsverkets beslut. Migrationsöverdomstolen vägrade prövningstillstånd. Migrationsverket avskog härefter en begäran om omprövning pga. att förhållandena i Somalia hade försämrats och fann inte heller skäl för att inte verkställa utvisningsbeslutet. – I Europadomstolen åberopade Y artiklarna 2 och 3 och klagade över att han skulle bli förföljd och dödade om han återvände till Somalia på grund av att han vägrat att delta i klanens konflikt.

Europadomstolen underrättades genom ett brev från regeringen i december 2009 om att Migrationsverket hade beviljat Y uppehållstillstånd i Sverige. Regeringen ansåg därför att frågan i målet hade lösts och föreslog att målet skulle avskrivas. Y invände inte mot att målet avskrevs. Domstolen noterade att Y inte längre riskerade att utvisas och att han inte hade någon invändning mot att målet avbröts. Vid sådant förhållande var det inte längre motiverat att fortsätta prövningen. Det fanns inte heller i övrigt några särskilda förhållanden som med hänsyn till respekten för mänskliga rättigheter krävde en fortsatt prövning av målet. Tillämpningen av regel 39 i domstolsreglerna skulle därför upphävas. **Domstolen fann därför enhälligt att målet skulle avskrivas.**

**Kärnkraftteknik i Stocksund AB m.fl. mot Sverige
(Ansökan nr 32805/06, beslut den 2 februari 2010)
Beslutet finns endast på engelska.**

Domstolen fastställer förlikning i mål avseende domstolsprövning inom skälig tid och avskriver målet.

Klagande i målet är bolaget och dess två delägare. – I Europadomstolen åberopade de klagande artiklarna 6, 8 och 13 samt artikel 1 i protokoll nr 1 och klagade över förfarandets längd i det skadeståndsmål, där de hävdade att två andra bolag hade begått fel och underlåtelser i ett upphandlingsförfarande vilket gjort dem skadeståndsskyldiga enligt upphandlingslagen. I december 2009 tog Europadomstolen emot en förklaring från regeringen, som även undertecknats av de två delägarna i bolaget, som innebar att parterna träffat en förlikning innebärande att regeringen betalade ett belopp motsvarande 15 000 EUR till de klagande och att dessa därefter inte hade något ytterligare anspråk på staten.

Europadomstolen noterade att förlikningen grundades på respekten för de mänskliga rättigheterna så som de kommer till uttryck i konventionen och dess protokoll och fann inget annat skäl som berättigade en fortsatt prövning av klagomålet. **Domstolen fann därför enhälligt att målet skulle avskrivas.**

**Dom
R.C. mot Sverige
(Ansökan nr 41827/07, dom 2010-03-09)
Domen finns endast på engelska.**

En iransk regimmotståndare, som skulle utvisas från Sverige till Iran, ansågs ha lagt fram sådan bevisning som styrkte hans påstående att han löpte en risk att gripas och torteras om han återsändes till Iran. Det ankom då på staten att skingra varje tvivel om att han löpte en risk att utsättas för behandling i strid med artikel 3. När så inte skett skulle ett återsändande medföra en kränkning av artikel 3.

R kom till Sverige den 18 oktober 2003. Migrationsverket höll ett första förhör med honom den 27 maj 2004. Härvid uppgav R i huvudsak följande. Han är shiamuslim och kom från staden Bander Abbas i Iran, där hans familj var kvar. En smugglare hade ordnat hans flykt och han hade under hela resan varit gömd i en lastbil. Han hade deltagit i studentdemonstrationer och kritiserat regimen. Trots det hade han aldrig varit medlem i något politiskt parti eller någon annan organisation. Han hade arresterats i samband med en demonstration och hade hållits kvar i sju månader i fängelset i Sepah, varefter han överförts till fängelset i sin hemstad, där han suttit i sju månader. Han hade inte ställts inför rätta i en vanlig domstol, men var tredje månad hade han ställts inför en präst i en sorts religiös domstol. Prästen hade sedan beslutat om fortsatt fångenskap. Han hade också blivit torterad och led alltjämt av huvudvärk på grund av tortyren. En fullständig asylutredning inleddes den 4 juni 2004 och R vidhöll då tidigare lämnade uppgifter men tillade bl.a. följande. Han hade fått sin mark förstörd av en traktor, hans bil hade förstörts och hans hus hade utsatts för stenkastning. Genom släktingar till sin hustru fick han motta både varningar och hot. Sedan han fängslats utsattes han för tortyr och han hade bl.a. fått två hugg i höften, hett vatten hade hällts över hans bröst och han hade blivit slagen med knytnävsslag. Med hjälp av vänner lyckades han fly när han fördes till revolutionsdomstolen. Han hade olagligen varit frihetsberövad hela tiden. Han var övertygad om att han, om han återvände till Iran, skulle avrättas på grund av att han flytt från fängelset och då han var anklagad för att ha samarbetat med antiislamska styrkor. R uppgav också att han hade olika krämpor, bl.a. huvudvärk, sömnlöshet och problem med sina ben och åberopade ett intyg utfärdat av dr. M, läkare på en vårdcentral. I intyget angavs att R hade ärr och spår efter skador som kunde ha skett på det sätt han uppgett. Migrationsverket avslog han asylansökan den 27 maj 2005, i huvudsak med motiveringen att R inte hade kunnat lägga fram något

stöd för sina påståenden och att han inte visat att han skulle vara av något som helst intresse för de iranska myndigheterna. R överklagade till Utlänningsnämnden och uppgav bl.a. att han varit en av organisatörerna till den demonstration 2001 efter vilken han gripits. Även de andra organisatörerna hade straffats. Sedan han flytt hade både hans hustru och hans far tagits in för förhör om var han befann sig. Familjens hem hade vid två tillfällen utsatts för husrannsakan. Målet överfördes till migrationsdomstolen som höll muntlig förhandling och därefter, med tre röster mot en, avslog överklagandet, bl.a. med motiveringen att Rs uppgifter om att han flytt från revolutionsdomstolen inte var trovärdiga och att han hade inte visat att han blivit torterad. Dessutom hade han varit kvar två månader i Iran innan han lämnade landet. Han kunde inte anses i behov av skydd i Sverige och hans hälsoproblem var inte av sådan allvarlig art att han kunde få uppehållstillstånd av humanitära skäl. R klagade vidare till Migrationsöverdomstolen som vägrade prövningstillstånd den 4 september 2007. Sedan Europadomstolen med tillämpning av regel 39 i domstolsreglerna hade anmodat Sverige att inte verkställa återvändandet till Iran beslöt Migrationsverket den 9 november 2007 att avbryta verkställigheten. – I Europadomstolen klagade R över att han skulle löpa en verklig risk att bli arresterad, torterad och kanske avrättad om han återvände till Iran på grund av sina tidigare aktiviteter som regimkritiker för vilka han tidigare blivit fängslad. Han hävdade att det förhållandet att han flytt från fängelset och lämnat landet innebar ökad fara för honom. Han åberopade artikel 3.

Europadomstolen förklarade klagomålet admissible genom beslut den 23 september 2008, jämför nr 10/08.

På Europadomstolens begäran genomgick R en rättsmedicinsk undersökning där den undersökande läkaren, dr Edston, fann att de skador som R hade uppgett mycket väl kunde ha skett på det sätt som gjorts gällande och att ärrn på hans kropp svarade väl mot uppgifterna om hur de uppkommit. Dr Edston noterade sammanfattningsvis att i mål, som det aktuella, alternativa skadeorsaker inte helt kunde uteslutas. Erfarenheten visade emellertid att självförvållade skador eller skador som orsakats av olyckor i normalfallet hade en annan spridning än de skador som R uppvisade. Det han funnit i det aktuella fallet talade för bedömningen att skadorna helt eller i stor utsträckning hade orsakats av andra personer och på det sätt som R gjort gällande. Undersökningsresultaten talade därför starkt för att R blivit torterad.

Europadomstolen erinrade inledningsvis om att staterna, som en folkrättslig princip och på grund av sina skyldigheter enligt internationella avtal, inklusive Europakonventionen, har rätt att själva besluta om inresa, bosättning och utvisning av utlänningar, men att en utvisning kan göra att dess skyldigheter enligt artikel 3 blir aktuella om det finns grundad anledning att tro att den berörda personen kommer att utsättas för behandling i strid med den nämnda artikeln. Domstolen noterade att förhållandena i Iran lett till rapporter om allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter men ansåg inte att det förhållandet i sig visade att det skulle ske en kränkning av artikel 3 om R sändes tillbaka till hemlandet. Domstolen måste därför pröva om Rs personliga förhållanden var sådana att ett återsändande skulle strida mot artikel 3. Domstolen erinrade också om att, på grund av den speciella situation som asylsökande befinner sig, det ofta är nödvändigt att i tveksamma fall finna till deras fördel, när det gäller att bedöma trovärdigheten av deras uppgifter och av de handlingar som åberopas till stöd för uppgifterna. När emellertid de uppgifter som lämnas ger starka skäl för att ifrågasätta sanningshalten av den asylsökandes berättelse, måste denne lägga fram tillräckliga förklaringar till de påstådda motstridigheterna. I princip måste den enskilde lägga fram bevisning som kan visa att det finns grundad anledning att tro att han skulle utsättas för en verklig risk att bli behandlad i strid med artikel 3 om den ifrågasatta åtgärden genomfördes. När sådan bevisning lagts fram ankommer det på regeringen att skingra eventuella tveksamheter avseende bevisningen.

Domstolen noterade att parterna har olika uppfattning om fakta i målet och att regeringen har ifrågasatt den klagandes trovärdighet och pekat på vissa motsägelser i hans berättelse. Domstolen medgav att det

ofta är svårt att slå fast exakt de relevanta förhållanden i mål som det nu aktuella. Domstolen godtar som en allmän princip att de nationella myndigheterna är bäst lämpade att bedöma inte bara fakta utan särskilt ett vittnes trovärdighet, eftersom de har möjlighet att se, höra och bedöma den berörda individens uppträdande. Mot bakgrund av omständigheterna i målet kunde domstolen emellertid inte dela regeringens uppfattning att de uppgifter som R lämnat var sådana att de underminerade hans allmänna trovärdighet. Domstolen noterade att en av Migrationsdomstolens nämndemän hade funnit att R hade lämnat en trovärdig redogörelse för händelserna och att han därför borde ha fått asyl. Domstolen fann att huvuddragen i Rs berättelse hade varit desamma genom hela förfarandet och trots vissa osäkerhetsfaktorer, som t.ex. hans redogörelse för hur han flydde från fängelset, kunde hans historias hela trovärdighet inte undermineras. Enligt domstolens mening borde Migrationsverket ha beslutat att ett expertutlåtande skulle inhämtas avseende den tänkbara anledningen till Rs ärr, när han väl lagt fram en förklaring till deras ursprung. Medan bevisbördan i princip ligger på den klagande delade domstolen inte regeringens uppfattning att det ankom på R att ta fram ett sådant expertutlåtande. I ett mål som det aktuella har staten en skyldighet att förvissa sig om alla relevanta fakta och det gäller särskilt när det finns starka tecken på att den klagandes skador har orsakats genom tortyr. Domstolen redogjorde för det rättsmedicinska utlåtande som lämnats på dess begäran och konstaterade att den medicinska bevisningen gav stöd åt Rs berättelse. Det är tydligt att de iranska myndigheterna ofta griper och misshandlar personer som deltar i fredliga demonstrationer och att det inte bara är ledare i politiska organisationer och andra framstående personer som berövas friheten, utan vem som helst som demonstrerar eller på annat sätt motsätter sig den nuvarande regimen riskerar att gripas, misshandlas och torteras. Domstolen fann att R hade lagt fram stöd för sitt påstående att han gripits och torterats efter en demonstration i juli 2001. Frågan var då om han skulle löpa en verklig risk att utsättas för sådan behandling om han återvände till Iran. R har visat att han har blivit torterad och det vilar då på staten att skingra varje tvivel om risken för att han åter utsätts för behandling i strid med artikel 3. Vid bedömningen av en sådan risk måste hänsyn först och främst tas till den situation som nu råder i Iran och till den spända situationen i landet där respekten för mänskliga rättigheter har försämrats avsevärt till följd av valet i juni 2009. Hänsyn måste också tas till den speciella risk som iranier som återvänder till hemlandet löper om de inte kan visa att de lämnat landet på laglig väg. R har uppgett att han lämnat Iran olagligen, vilket regeringen inte har bestritt. Domstolen fann det troligt att R i avsaknad av ett giltigt utrese-dokument skulle tilldra sig de iranska myndigheternas uppmärksamhet och att hans förflutna då skulle avslöjas. Den sammanlagda effekten av dessa förhållanden medför ytterligare en risk för R. Domstolen fann sammanfattningsvis att det fanns grundad anledning att tro att R skulle utsättas för en verklig risk att gripas och behandlas i strid med artikel 3 om han utvisas till Iran. **Domstolen fann därför med sex röster mot en att en verkställighet av utvisningsbeslutet skulle medföra en kränkning av artikel 3.**

Skiljaktig mening

Den svenska domaren Elisabet Fura var skiljaktig och anförde i huvudsak följande. Hon fann, i likhet med regeringen, att R inte hade förmått styrka att han skulle utsättas för en verklig risk att arresteras och utsättas för behandling i strid med artikel 3 om han utvisades till Iran. Utgångspunkten för den person som gör gällande ett brott mot konventionen är att styrka påståendet. Denna börda på den klagande kan vara svår att uppfylla, men det måste inte mindre göras även i mål som det nu förevarande. I princip måste den klagande lägga fram bevisning som kan visa att det finns välgrundad anledning att tro att han kommer att utsättas för en verklig risk att utsättas för behandling i strid med artikel 3 om den ifrågasatta åtgärden verkställs. Det är endast när och om sådan bevisning läggs fram som det ankommer på regeringen att skingra varje tvivel och om den misslyckas sker det en kränkning. Hon var inte övertygad om att R hade lagt fram ett prima facie mål och att nödvändig bevisning hade förebringats även om man räknade med det tillkommande läkarintyget från november 2008. Inhemsk domstolar är normalt bättre lämpade att bedöma trovärdigheten av bevisningen, eftersom de har möjlighet att se och höra parterna. R fick sin sak prövad i flera inhemsk instanser och han hade samma advokat genom hela förfarandet. Han hade bl.a. åberopat ett läkarutlåtande från en allmänpraktiserande

läkare. Majoriteten anser, att eftersom myndigheterna hade vissa tvivel, borde de på eget initiativ ha beslutat om ett expertutlåtande avseende anledningen till Rs ärr. Hon skulle för egen del vara mycket tveksam till att ge de nationella myndigheterna särskilda instruktioner om vilka åtgärder de skulle vidta och vara ännu mindre villig att råda dem om vilka slutsatser de skulle dra av viss bevisning som lagt fram i ett mål, där hon inte haft förmånen att få se parterna och i vilket de aktuella händelserna ägt rum för länge sedan. Än idag är Rs kritik mot den iranska regimen oklar trots att han särskilt har frågats om den. Enligt majoriteten är den rättsmedicinska rapport som gjorts i november 2008 tillräcklig bevisning för att undanröja motsägelserna i hans berättelse. Hon delar inte den bedömningen. Enligt hennes mening måste all bevisning bedömas som en helhet och hon kan inte se att de svenska myndigheterna har brustit i det hänseendet. R har inte själv påstått att han löper en risk att bli särskilt granskad vid gränsen. Detta är en slutsats som majoriteten dragit av internationella rapporter om de allmänna förhållandena i Iran. Det förhållandet att R troligen blivit torterad i Iran är inte i sig tillräckligt för att styrka att han löper en verklig risk att åter bli torterad om han återvänder. Enligt majoriteten ankommer det på staten att skingra varje tvivel om risken för att R åter utsätts för behandling i strid med artikel 3 om utvisningen verkställs. Denna uppfattning följer inte domstolens fast praxis. Hon har dessutom svårigheter att se hur en stat i praktiken skall gå till väga för att uppnå detta mål. Av nu nämnda skäl kan hon inte gå ifrån den bedömning som de svenska myndigheterna gjort och hon kan inte se att R har styrkt sina påståenden.

HÄNVISNINGAR

Üner ./ .Nederländerna, dom (GC) 2006-10-18 (jfr nr 10/06)
 Saadi ./ .Italien, dom (GC) 2008-02-28 (jfr nr 3/08)
 Collins o. Akasiebie ./ .Sverige, beslut 2007-03-08 (jfr nr 4/07)
 Matsiukhina o. Matsiukhin ./ .Sverige, beslut 2005-06-21
 N. ./ .Finland, dom 2005-07-26 (jfr nr 8/05)
 N.A. ./ .U K, dom 2008-07-17 (jfr nr 8/08)
 Vilvarajah m.fl. ./ .U K, dom 1991-10-30

DOMAR MOT ANDRA LÄNDER

Eugenia Lazar mot Rumänien

(Ansökan nr 32146/05, dom den 16 februari 2010)

Dom finns endast på franska.

Bristande utredning av ett dödsfall som inträffat i samband med en trakeotomi på sjukhus och regler som hindrade att ett nytt rättsmedicinskt utlåtande lämnades, när det högsta rättsmedicinska institutet hade uttalat sig, medförde att de rättsmedel som fanns inte var effektiva. Det skedde därför en kränkning av artikel 2.

L förde natten mellan den 10 och 11 juli 2000 sin son A till sjukhus, eftersom han visade tecken på att kvävas. Han togs först in på akutavdelningen innan han överfördes till öron-, näs- och halsavdelningen, där han fick kortison av läkaren C. En kvart senare kallade C på läkaren M som beslöt att göra en trakeotomi för att rensa As andningsvägar. Operationen skedde ca en halv timma senare. A fick andningsstillestånd och kunde inte räddas. Han avled omkring kl. 5 på morgonen. Tre rapporter upprättades med anledning av dödsfallet. Den första utfördes av rättsmedicinska laboratoriet i Deva, som på polisens begäran lämnade en detaljerad obduktionsrapport som angav att trakeotomin hade utförts för sent, eftersom A felaktigt hade förts till öron-, näs- och halsavdelningen. Den andra rapporten, som kom från rättsmedicinska institutet i Timisoara, bekräftade slutsatsen i den första men betonade att läkarna inte kunde hållas ansvariga för sjukhusets brister. Den sista rapporten, som upprättades på åklagarmyndighetens begäran, kom från den högre rättsmedicinska nämnden vid Mina Minovici-institutet i Bukarest, som var den högsta nationella rättsmedicinska myndigheten. I rapporten angavs bl.a. att läkarna hade handlat i enlighet med godkänd praktik och att de inte hade begått några medi-

cinska misstag. L anmälde C till ett disciplinförfarande men utan framgång. Ett brottmålsförfarande inleddes mot de båda läkarna, men utredningen lades ned av åklagaren. Det beslutet upphävdes emellertid sedan L överklagat och utredning fortsatte. Åklagarmyndigheten fann trots det att det inte fanns tillräcklig bevisning för att utdöma rättsligt ansvar och att alla rättsmedicinska rapporter som de utredande myndigheterna kunde besluta om redan hade tagits fram. Sedan L överklagat begärdes vid två tillfällen nya rättsmedicinska utlåtanden, men de tre instituten vägrade att uttala sig igen, eftersom den högsta myndigheten, Mina Minovici-institutet redan hade lämnat sin bedömning. Båda förfarandena lades ned. Den 15 oktober 2004 tilläts ett överklagande och domstolen begärde att åklagarmyndigheten skulle väcka åtal mot C för dråp. Domstolen fann det oacceptabelt att brottmålsförfarandet hade pågått i fem år och att framställningarna om ytterligare utredningsåtgärder inte hade hörsammats och fann att framtagningen av bevisning därigenom hade skadats. Domstolen fann det vidare obegripligt att Mina Minovici-institutet, hade stött sig på en lagbestämmelse för att undgå skyldigheten att utföra ännu en rättsmedicinsk utredning. I en slutlig dom den 8 februari 2005 fann den nationella domstolen att As död hade orsakats av oförutsedda postoperativa komplikationer och att C helt skulle frias från misstankarna om dråp. - I Europadomstolen klagade L över att hennes sons död enligt hennes mening hade orsakats av sjukhusavdelningarnas tillkortakommanden och över det sätt på vilket myndigheterna hade genomfört utredningen av brottmålet. L åberopade artikel 6. Europadomstolen fann emellertid att klagomålet skulle prövas enligt artikel 2.

Europadomstolen bedömde först det brottmålsförfarande som L valt och konstaterade att även om samordningsproblemen på ett allmänt sjukhus var oroande så kunde domstolen inte spekulera över orsaken till As död. Den skulle i stället undersöka om de nationella rättsmedel, som skulle kunnat sprida ljus över de aktuella händelserna, hade varit tillräckliga. Domstolen noterade, att den utrednings-skyldighet som artikel 2 underförstått innehåller, krävde att staten hade inrättat ett effektivt oberoende rättssystem så att dödsorsaken för patienter inom sjukvården kunde bestämmas och eventuellt ansvariga kunde fällas till ansvar. På det medicinska området var det av stor betydelse för säkerheten för hälsovårdens kunder att ett fall utreddes snabbt så att eventuella medicinska fel kunde upptäckas. I det aktuella fallet hade förfarandet emellertid pågått i fyra år och fem månader för två instanser, varav fyra år för enbart åklagarmyndighetens utredning. Kravet på en skyndsam utredning var inte uppfyllt. När det gällde brottsutredningen hade myndigheterna aldrig prövat den grundläggande frågan om huruvida den kvävning som orsakat As död hade inträffat av en olyckshändelse under trakeotomin eller som en följd av dröjsmålet med operationen. De bedömningar som gjorts av domstolen i sista instans, som innebar att ett bevis erhöll beviskraft så att det inte längre kunde ersättas av ny bevisning eller motbevisas av annan bevisning med samma vetenskapliga innebörd, stred mot artikel 2, som kräver att nationella myndigheter vidtar åtgärder för att få fram en fullständig redogörelse för och en objektiv analys av kliniska fynd. Europadomstolen instämde med den nationella domstolen i första instans när det gällde bristerna i rapporten från Mina Minovici-institutet och påpekade att de skäl som lämnats i utlåtandet var särskilt betydelsefulla, eftersom de lägre instituten var förhindrade att därefter lägga fram andra expertutlåtanden. För att de skall kunna bevara sin trovärdighet och effektivitet är det av stor betydelse att reglerna om rättsmedicinska utlåtanden innehåller krav på att experterna skall ange skäl för sina bedömningar och på att de skall samarbeta med de rättsliga myndigheterna när utredningen så kräver. När det gällde de andra rättsmedel som regeringen uppgav finnas, noterade domstolen den överdrivna formalism som myndigheterna visat i det disciplinförfarande som L fört. Det fanns också samarbetskommittéer bestående av läkare och tjänstemän utsedda av justitiedepartementet men de var inte oberoende och opartiska rättsliga myndigheter och de hade inte varit effektiva, eftersom de rättsmedicinska instituten enligt lag var förhindrade att avge en rapport när väl högsta instans hade uttalat sig. Slutligen hade vidare en skadeståndstalan varit mycket osäker mot bakgrund av att det inte konstaterats att det begåtts något medicinskt fel. Domstolen välkomnade den nationella utvecklingen mot ökad effektivitet men konstaterade att denna skett efter det att L gett in sitt klagomål. Med hänsyn till de nationella domstolarnas oförmåga att lämna ett välgrundat beslut avseende orsakerna till As död

och läkarnas eventuella ansvar var de formella kraven i artikel 2 inte uppfyllda. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 2.**

HÄNVISNINGAR

McCann m.fl. /. U K, dom 1995-09-27
 L.C.B. /. U K, dom 1998-06-09
 Calvelli o. Ciglio /. Italien, dom (GC) 2002-01-17 (jfr nr 2/02)
 Byrzykowski /. Polen, dom 2006-06-27
 Erikson /. Italien, beslut 1999-10-26
 Powell /. U K, beslut 2000-05-04
 Paul o. Audrey Edwards /. U K, dom 1992-03-14 (jfr nr 4/02)
 Šilih /. Slovenien, dom (GC) 2009-04-09 (jfr nr 4/09)
 Slimani /. Frankrike, dom 2004-07-27 (jfr nr 8/04)
 McKerr /. U K, dom 2001-05-04
 Tysiąc /. Polen, dom 2007-03-20 (jfr nr 4/07)
 Mastromatteo /. Italien, dom (GC) 2002-10-24 (jfr nr 10/02)
 Vo /. Frankrike, dom (GC) 2004-07-08 (jfr nr 7/04)
 Lazzarini o. Ghiacci /. Italien, beslut 2002-11-07

Akdas mot Turkiet

(Ansökan nr 41056/04, dom den 16 februari 2010)

Domen finns endast på franska.

Beslag av en roman av Guillaume Apollinaire på turkiska och en fällande dom mot förläggaren hindrade allmänhetens tillgång till ett arbete som tillhörde det europeiska litteraturarvet. Det skedde därför en kränkning av artikel 10.

A är förläggare och år 1999 gav han ut en turkisk översättning av Guillaume Apollinaires erotiska roman ”De elva tusen spöna” som bl.a. innehåller grafiska samlagsbeskrivningar och olika utövanden som t.ex. sadomasochism och vampyrism. A dömdes enligt strafflagen för att ha publicerat obscen och omoraliskt material ägnat att väcka och exploatera sexuella begär hos befolkningen. A hävdade att det handlade om ett skönlitterärt verk där det användes litterära tekniker som överdrifter och metaforer och att bokens baksidestext hade skrivits av specialister på litterär analys. Han tillade att boken inte innehöll några våldsamma övertoner och att textens humoristiska och överdrivna karaktär snarare skulle släcka ett sexuellt begär. A dömdes att betala böter om ca 1 100 EUR och det beslutades att samtliga exemplar av boken skulle beslagtas och förstöras. Med hänsyn till en lagändring år 2003 ändrade kassationsdomstolen delvis domen och upphävde beslutet att böckerna skulle förstöras. Domen i övrigt fastställdes. – I Europadomstolen åberopade A artikel 10 och klagade över den fällande domen.

Europadomstolen konstaterade att det var ostridigt att det skett ett intrång i rätten till yttrandefrihet, att intrånget hade haft stöd i lag och att det hade haft ett legitimt syfte, nämligen att skydda den allmänna moralen. Domstolen erinrade också om att de som främjar artistiska verk också har skyldigheter och ansvar i den utsträckning som förhållandena och omständigheterna kräver. Moralens krav varierar från tid till annan och från plats till plats även inom samma stat. De nationella myndigheterna är därför bättre lämpade än den internationella domaren, när det gäller att göra en bedömning av det exakta innehållet av dessa krav, liksom när det gäller att avgöra om en ”inskränkning” är ”nödvändig”. Trots detta fann domstolen med hänsyn till att det gått mer än hundra år sedan boken först publicerades i Frankrike, år 1907, att den nu publicerats i ett stort antal andra länder och att den fått stort erkännande. Prövningen av ett godkännande av kulturella, historiska och religiösa egenarter hos Europarådets medlemsstater kan inte gå så långt som till att förhindra allmän tillgång på ett visst språk, i detta fall turkiska, till ett arbete som tillhör det europeiska litteraturarvet. Tillämpningen av den vid den aktuella tidpunkten tillämpliga lagen hade inte avsett att tillgodose ett trängande samhällsbehov. Dessutom hade det stränga bötesstraffet och beslaget av böckerna inte varit proportionerliga i förhållande till det legitima

syftet och påföljderna hade därför inte varit nödvändiga i ett demokratiskt samhälle. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 10.**

HÄNVISNINGAR

Vereinigung Bildender Künstler ./ Österreich, dom 2007-01-25

Müller m.fl. ./ Schweiz, dom 1988-05-24

Baysakov m.fl. mot Ukraina

(Ansökan nr 54131/08, dom den 18 februari 2010)

Domen finns endast på engelska.

Utlämning till Kazakstan skulle medföra en kränkning av artikel 3. Avsaknad av rättsmedel som automatiskt förhindrade verkställighet av beslutet om utlämning medförde en kränkning av artikel 13.

Klagandena, YB, ZB, AZ och SG, födda 1962, 1960, 1971 och 1963, är medborgare Kazakstan. De bor för närvarande i Kiev. De lämnade Kazakstan 2002, efter att ha blivit utsatta för politisk förföljelse av myndigheterna i Kazakstan. Klagandena har bott i Ukraina sedan 2005 och beviljades flyktingstatus i mars 2006 med motiveringen att det fanns skäl att befara att de riskerade politisk förföljelse i Kazakstan för oppositionsverksamhet.

I fyra framställningar mellan september 2007 och maj 2008 begärde riksåklagarämbetet i Kazakstan att klagandena skulle utlämnas för att åtalas för organiserad brottslighet och stämpling till mord i fråga om YB, skatteflykt och penningtvätt, vad gällde ZB och AZ, och för maktmissbruk, när det gällde SG. En senare begäran från den ukrainska biträdande riksåklagaren om upphävande av klagandenas flyktingstatus avslogs av den behöriga myndigheten. Två yrkanden i syfte att försöka upphäva klagandenas flyktingstatus ogillades av förvaltningsrätten i första instans. Dessa beslut fastställdes av överinstansen i januari 2009. Allmänna åklagaren inkom därefter med ett överklagande till en högre förvaltningsdomstol, där målet ännu inte har avslutats.

I Europadomstolen åberopade de klagande artikel 3 och anförde att de, om de skulle utlämnas till Kazakstan, skulle ställas inför en risk att utsättas för tortyr och misshandel av myndigheterna och oacceptabla villkor i fångenskapen. De hävdade vidare att de skulle ställas inför en orättvis rättegång, i strid med artikel 6, i Kazakstan. De klagade också över att det, i strid med artikel 13, inte fanns några effektiva rättsmedel för att förhindra utlämning.

Klagandenas ansökan lämnades in till Europadomstolen den 12 november 2008. Dagen därpå, beslutade domstolen, som en tillfällig åtgärd i enlighet med regel 39 i domstolens arbetsordning, att de sökande inte borde lämnas ut innan domstolen hade haft möjlighet att pröva fallet. Den ukrainska regeringen försäkrade att inga beslut om utlämning skulle fattas innan domstolen prövat målet.

Artikel 3

Europadomstolen godtog inte regeringens invändning att de klagande inte längre hade ställning som ”offer” sedan regeringen beslutat att något utlämnande t.v. inte skall ske. Domstolen noterade att det, enligt uppgifter från FNs kommitté mot tortyr, Human Rights Watch och Amnesty International, fanns många trovärdiga rapporter om tortyr, misshandel av fångar, rutinmässig misshandel och våld mot personer misstänkta för brott av de rättsvårdande myndigheterna i Kazakstan, i syfte att få fram bekännelser. I rapporterna noterades också mycket dåliga förhållanden i fängelser, inklusive trängsel, dålig kost och obehandlade sjukdomar. Det framkom att personer med kopplingar till den politiska oppositionen utsätts för olika former av påtryckningar från myndigheterna. Domstolen fann inte skäl att betvivla trovärdigheten i dessa uppgifter. Domstolen konstaterade vidare att de ukrainska myndigheternas beslut att bevilja klagandena flyktingstatus, bekräftade deras uppgifter om politisk förföljelse i

Kazakstan. Som domstolen funnit i ett annat mål är de försäkringar, som den kazakiske åklagaren lämnar om att fångar inte kommer att behandlas illa, inte trovärdiga. Framför allt är det inte visat att åklagaren har rätt att lämna sådana garantier på uppdrag av staten och med tanke på avsaknaden av ett effektivt system för förebyggande av tortyr, skulle det vara svårt att se om dessa försäkringar respekterades. **Domstolen fann därför enhälligt att en utlämning av sökandena till Kazakstan skulle ge upphov till en kränkning av artikel 3 och att det inte var nödvändigt att särskilt pröva klagomålet enligt artikel 6.**

Artikel 13

Domstolen noterade först, med hänsyn till de oåterkalleliga skador som kan uppstå i fall av tortyr och misshandel, att ett effektivt rättsmedel enligt artikel 13 framför allt kräver en noggrann granskning av påståenden om att det finns en verklig risk för sådan behandling i händelse av utvisning samt ett rättsmedel som med automatik förhindrar verkställighet av ett utvisningsbeslut.

När det gällde åklagarnas processuella regler för behandling av framställningar om utlämning, som lämnats in av den ukrainska regeringen, noterade domstolen att de inte erbjöd någon grundlig och oberoende bedömning av eventuella klagomål om risken för att bli illa behandlad. Inte heller medgav de en tidsfrist, inom vilken berörda personer skall informeras om ett utlämningsbeslut, eller en möjlighet att upphäva verkställighet av ett utlämningsbeslut i avvaktan på att ett överklagande av beslutet behandlats av en domstol.

Domstolen konstaterade vidare att möjligheten att överklaga ett beslut om utlämning till förvaltningsdomstolarna i princip utgör ett effektivt rättsmedel. Emellertid skulle en sådan åtgärd endast vara effektiv om ett överklagande automatiskt förhindrade verkställigheten av ett utlämningsbeslut. Domstolen konstaterade att en ansökan till förvaltningsdomstol om ogiltigförklaring av ett beslut om utlämning inte hade en sådan effekt enligt ukrainsk lag. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 13.**

HÄNVISNINGAR

Ställning som ”offer”

Novik ./Ukraina, dom 2008-12-08

Svetlorusov ./Ukraina, dom 2009-03-12

Dubovik ./Ukraina, dom 2009-10-15

Artikel 3

Soldatenko ./Ukraina, dom 2008-10-23

Artikel 6

Soering ./UK, dom 1989-07-07

Drozd o. Janousek ./Frankrike o. Spanien, dom 1992-06-26

Saadi ./Italien, dom (GC) 2008-02-28

Ismoilov m.fl. ./Ryssland, dom 2008-04-24

Sellem ./Italien, dom 2009-05-05

Artikel 13

Chahal ./UK, dom 1996-11-15

Muminov ./Ryssland, dom 2008-12-11

Slivenko m.fl. ./Lettland, beslut (GC) 2002-01-23

Gebremedhin [Gaberamadine] ./Frankrike, dom 2007-04-26 (jfr nr 5/07)

Wasilewska och Kalucka mot Polen

(Ansökningar nr 28975/04 och 33406/04, dom den 23 februari 2010)

Domen finns endast på engelska.

Två män försökte fly från polisen som avlossade 40 skott mot de flyendes fordon. Inget av skotten träffade bilens däck. Båda männen träffades av skotten – en avled och en sårades svårt.

Skottlossningen ansågs inte stå i proportion till syftet att hindra de misstänkta från att fly samt att avvärja det uppfattade hotet från dem. Det skedde därför en kränkning av artikel 2. När utredningen var bristfällig kränktes nämnda artikel igen.

De klagande, W och K var partner respektive mor till Ka. Den 23 augusti 2002 parkerade Ka, då 26 år gammal, utanför Spala Sports Centre i Łódź i sällskap med två personer, G och T. Just när bilen som Ka befann sig i hade parkerats, omgavs den plötsligt av flera fordon från vilka ett antal beväpnade män hoppade ut. Även om det senare visade sig att de beväpnade männen var poliser från en särskild anti-terroristgrupp, var det inte klart att så var fallet när de aktuella händelserna inträffade, eftersom inte alla poliser bar synliga identifikationstecken.

Ka och hans två kamrater försökte fly i sin bil i riktning mot en simhall men det ledde till en återvändsgränd. De körde mellan polisbilarna, medan de flesta poliserna hade hoppat ur sina bilar och upprepade gånger öppnade eld med automatvapen mot dem. Under insatsen, som varade i ungefär femton sekunder, avlossades cirka 40 kulor mot bilen när den körde iväg. Trots att poliserna uppgett att de siktat mot däcken, hade inget av däcken skadats. Föraren tappade kontrollen över bilen som körde in i ett stängsel. Ka sårades svårt och drogs ut ur bilen av en av poliserna, som drog honom i huvudet. Ka var kraftigt byggd, cirka 120 kg tung, och han hade vid tidpunkten fem skottskador. Inga åtgärder hade vidtagits för att det skulle finnas en ambulans närvarande vid insatsen. Även om poliserna vittnat om att de hade försökt att återuppliva Ka och att stoppa blödningen, finns det inte någon anteckning om det i obduktionsrapporten. Ka dog innan ambulansen anlände, cirka tjugo minuter efter skottlossningen. Föraren av bilen, G, skadades allvarligt.

Både W och K begärde att åklagaren skulle inleda en brottsutredning avseende Kas död. Åklagaren tog upp vittnesmål från de poliser som hade deltagit i insatsen och beslutade den 18 augusti 2003 att avbryta undersökningen. Åklagaren fann bland annat att poliserna hade gjort en operation för att gripa beväpnade medlemmar i en kriminell liga. De misstänkta försökte fly i bil och de hade då accelererat mot en av poliserna och därmed hotat hans liv. Polisen hade därför haft rätt att använda skjutvapen mot dem, eftersom det fanns en skälig misstanke om att de hade försökt att begå mord och då de var beväpnade. Åklagaren drog slutsatsen att polisen hade följt gällande regler och att deras enda syfte var stoppa personer som var misstänkta för att ha begått brott. Både W och K förde talan mot beslutet. Deras talan ogillades i ett slutligt beslut av tingsrätten i februari 2004. Efter händelserna åtalades G och några andra personer för olika brott och G dömdes till sex års fängelse för att ha angripit en polis.

I Europadomstolen åberopade W och K artikel 2 och klagade över att Ka hade dödats och över att polisen hade använt dödligt våld i en situation där detta inte var nödvändigt. De klagade också på att insatsen, som hade initierats på grund av ett anonymt samtal, inte var tillräckligt förberedd och dåligt riktad. Slutligen klagade de också över att myndigheterna inte hade utfört en effektiv utredning avseende Kas död.

Europadomstolen konstaterade, när det gällde användandet av våld och planeringen av polisinsatsen, att regeringen inte hade lämnat några synpunkter i ärendet och att den inte heller hade tillhandahållit handlingar avseende den efterföljande brottmålsrättegången mot G och de andra misstänkta, vilket enligt domstolen var viktigt för fastställandet av fakta och bedömningen av hur noggrann undersökningen varit. Följaktligen prövade domstolen fallet på grundval av de uppgifter som lämnats av W och K.

Domstolen godtog att poliserna hade agerat för att gripa personer som misstänktes tillhöra ett gäng och vara beväpnade - bland dem Ka. Även om skjutvapen hade funnits i Kas bil, hade det inte funnits några bevis på att Ka eller någon annan av de misstänkta hade tänkt använda dem. Poliserna hade öppnat eld i det påstådda syftet att stoppa de misstänkta flykt. Enligt myndigheterna hade de misstänkta vid

flykten hotat en polismans liv och hälsa. Det kunde vid sådant förhållande hävdas att det förelegat en sådan fara att användandet av vapen kunde anses ha varit absolut nödvändigt innan de flyendes bil hade passerat polismannen. Domstolen accepterade att användandet av vapen kan anses absolut nödvändigt och i enlighet med artikel 2.2 under förutsättning att de deltagande poliserna uppriktigt hade trott att en polisman var utsatt för en klar och omedelbar fara. I det aktuella fallet kunde det hävdas att en sådan klar och omedelbar fara existerade och att användandet av skjutvapen kunde anses ha varit absolut nödvändigt, innan de misstänkta bil hade passerat polismannen. I detta fall avfyrades dock majoriteten av skotten mot det flyende fordonet när det redan hade passerat polismannen som påstods ha blivit träffad av det. Vid den tidpunkten utgjorde fordonet inte någon akut fara för polisen och det enda syftet med eldgivningen hade varit att förhindra att de misstänkta flydde.

Allvarliga frågor hade också uppkommit när det gällde genomförandet och planeringen av insatsen. Även om det hade varit en planerad operation, där betydande polisresurser hade tagits i bruk, hade det varit oklart om de deltagande poliserna tydligt hade kunnat identifieras som poliser. Dessutom verkade det som om en order av insatschefen till poliserna inte hade åttlytts, eftersom dessa hade hoppat ut ur sina bilar och börjat skjuta på de misstänkta för att få stopp på den flyende bilen, i stället för att försöka gripa dem, som de från början hade fått order om att göra,. Polisen hade även misslyckats med att se till att en ambulans var närvarande vid insatsen, vilket resulterade i att offren fick vänta cirka 20 minuter på att den skulle anlända.

Slutligen hade regeringen underlåtit att inkomma med eventuella synpunkter på proportionaliteten av det våld som används av polisen, organisationen av insatsen och om det funnits en tillräcklig rättslig och administrativ ramreglering för att skydda människor mot godtycke och maktmissbruk. Domstolen fann att det sätt som polisen hade agerat på och det mått av våld som hade använts inte stod i proportion till syftet att hindra Ka från att fly eller för att avvärja det uppfattade hotet från honom. Dessutom hade insatsen inte planerats för att minimera användandet av dödligt våld. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 2 med avseende på Kas död.**

När det sedan gällde utredningen konstaterade Europadomstolen att det inte hade genomförts någon undersökning av huruvida användning av mindre våld skulle ha räckt för att stoppa den flyende bilen, med hänsyn tagen till det förhållandet att flertalet av de skott som hade avlossats av poliserna, hade avfyrats då det inte längre fanns något akut hot mot den ifrågavarande polismannens liv och lem. Vidare hade det sätt som insatsen genomförts på inte utretts och myndigheterna hade ovillkorligt godtagit polisernas uttalanden. Undersökningen av Kas död hade således varit ineffektiv. **Domstolen fann därför enhälligt att det även i detta hänseende hade skett en kränkning av artikel 2.**

HÄNVISNINGAR

Artikel 2 - liv

McCann m.fl. ./ U K, dom 1995-09-27

Makaratzis ./ Grekland, dom (GC) 2004-12-20 (jfr nr 1/05)

Nachova m.fl. ./ Bulgarien, dom (GC) 2005-07-06 (jfr nr 7/05)

Andreou ./ Turkiet, dom 2009-10-27

Bubbins ./ U K, dom 2005-03-17 (jfr nr 3/05)

Akkum m.fl. ./ Turkiet dom 2005-03-24

Artikel 2 - utredning

Kaya ./ Turkiet, dom 1998-02-19

Hugh Jordan ./ U K, dom 2001-05-04

Bubbins ./ U K, dom 2005-03-17 (jfr nr 3/05)

Yoldas mot Turkiet

(Ansökan nr 27503/04, dom den 23 februari 2010)

Domen finns endast på franska.

När den anklagade vid flera tillfällen uttryckligen och frivilligt hade av sagt sig rätten till biträde av en advokat vid inledande förhör i polisarrest skedde det inte någon kränkning av artikel 6.1 och 3 c).

Y är turkisk medborgare och bosatt i Turkiet. Den 18 december 2003 överlämnades han till de turkiska myndigheterna från Syrien där han anklagats för medlemskap i PKK/KONGRA-GEL, som är en olaglig organisation. Han hölls i polisarrest under sex dagar. Den 20 december upplystes Y om anklagelserna mot honom och han informerades om sin rätt att biträdas av en advokat som han själv valt och han undertecknade ett formulär där det han upplysts om var angivet och han fick en kopia av formuläret. Den 24 december upprättades ett protokoll enligt vilket Y erinrades om sina rättigheter att tåga, att få sina närmaste underrättade, att få biträde av en advokat och att vända sig till en domare för att motsätta sig arresteringen. Y förklarade att han ångrade sig och undertecknade protokollet. Samma dag underrättades hans far. Y ställdes även inför åklagaren den dagen och erinrades då åter om sina rättigheter enligt strafflagen. Y förklarade att han förstått sina rättigheter och att han inte ville ha något biträde av en advokat och att han inte ville att familjen underrättades. Han bekräftade det vittnesmål han avlagt i arresten, bekräftade att han tillhörde den aktuella organisationen och att han deltagit i dess aktiviteter inklusive väpnade angrepp. Till sist hördes Y den dagen av en domare som beslöt att häkta honom. Domaren erinrade Y om hans rätt att biträdas av en advokat och Y förklarade att han förstått sina rättigheter men att han inte önskade något biträde. Han upprepade sina tidigare utsagor och undertecknade vittnesmålet. Y åtalades den 8 januari 2004. Vid förhandlingar den 10 februari och den 2 mars 2004 förklarade Y för domstolen att hans familj hade engagerat en advokat som skulle försvara honom. Vid förhandling den 27 april 2004 företrädde Y av en advokat och han återtog då alla tidigare uttalanden. Vid förhandling en månad senare lade Y fram sitt försvar. Han medgav att han tillhörde den ifrågasatta organisationen och att han deltagit i dess aktiviteter men förnekade all inblandning i väpnade angrepp. Han förnekade således innehållet i de utsagor han lämnat tidigare i arresten, inför åklagaren och inför domaren och uppgav att han känt sig tvingad att erkänna förhållanden som han inte deltagit i till följd av att han behandlats dåligt och hotats. I dom den 27 april 2006 gjorde brottmålsdomstolen sin bedömning av omständigheterna i målet och konstaterade att Y hade förnekat att han deltagit i tio händelser vilka han tidigare hade erkänt. Domstolen grundade sin dom på Ys erkännanden, på vittnesmål och övrig bevisning och konstaterade att det saknades bevisning avseende sex av de tio brott som var i fråga. Domstolen bortsåg därför från dessa sex gärningar. För de resterande fyra dömdes Y till livstids fängelse. Denna dom fastställdes senare av kassationsdomstolen. – I Europadomstolen åberopade Y artikel 5 och klagade över att han fått sitta i arresten för länge. Han åberopade också artikel 6.1 och 3 c) och klagade över att han inte fått biträde av en advokat i arresten.

Europadomstolen konstaterade att Ys vistelse i arresten började den 18 december 2003 då han överlämnades av de syriska myndigheterna och att den avslutades den 24 december då Y placerades i häkte. Y hade således suttit i arresten i sex dagar. Domstolen erinrade om att den tidigare funnit att en period om fyra dagar och sex timmar utan rättslig prövning hade överskridit de tidsgränser som avses i artikel 5.3 även när syftet är att skydda allmänheten från terrorism. Det hade därför inte funnits skäl att hålla Y i arresten under sex dagar utan att ställa honom inför en domare. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 5.3.**

Domstolen hänvisade, när det gällde att Y inte fått biträde av en advokat, till att rättigheten enligt punkten 3 c) i artikel 6 utgör en del av begreppet en rättvis rättegång enligt punkten 1. För att rätten till en rättvis rättegång skall vara tillräckligt konkret och effektiv krävs det i allmänhet att den misstänkte får biträde av en advokat redan vid det första polisförhöret, om det inte med hänsyn till de särskilda omständigheterna i målet föreligger oavvisliga skäl för att begränsa denna rättighet. Även när tvingande skäl undantagsvis berättigar att den misstänkte vägras tillgång till en advokat, får en sådan begränsning inte otillbörligen skada den enskildes rättigheter enligt artikel 6. Det anses i princip orsaka en irreparabel skada på försvarets rättigheter när uttalanden som den misstänkte gjort vid polisförhör utan

biträde av en advokat läggs till grund för en fällande dom. Till skillnad från i målet Salduz var avsaknaden av en advokat i det förevarande fallet inte resultatet av en systematisk tillämning av gällande rättsregler. I det tidigare målet visade begränsningen av rätten till en advokat ett politiskt system och tillämpades på alla personer som placerades i arrest för brott som skulle prövas av säkerhetsdomstol. Inför det nu aktuella fallet hade en ny lag antagits som upphävde begränsningen av den misstänktes rättigheter. Y hade således i princip haft rätt att begära att få biträde av en advokat. Domstolen erinrade om att varken ordalydelsen eller andemeningen i artikel 6 hindrade en person från att av egen fri vilja, uttalat eller underförstått, avsäga sig skyddet av en rättvis rättegång. För att kunna godtas enligt konventionen måste ett sådant avsägande vara otvetydigt omgivet av det minimum av skyddsåtgärder som svarade mot rättegångens vikt. I det nu aktuella målet hade Y erinrats om sina rättigheter under tiden i arresten, vilket bl. a. framgick av de protokoll som upprättats och som Y undertecknat. Y hade emellertid vägrat att låta sig företrädas av en advokat. Hans avstående hade varit fritt och frivilligt och det hade inte varit tvetydigt samt hade omgetts av ett minimiskydd. På samma sätt hade Y avstått från sin rätt inför en domare och inför åklagaren. Y hade visserligen senare inför brottmålsdomstolen förnekat vissa gärningar som lagts honom till last. Hans ändrade inställning redovisades av brottmålsdomstolen i domen den 27 april 2006 och domstolen har uteslutit sex av de tio gärningarna som avsågs med åtalet. Brottmålsdomstolen dömde Y för de resterande fyra anklagelserna med stöd av den samlade bevisningen. Europadomstolen fann särskilt att den nationelle domaren noggrant hade beaktat Ys försvarsrättigheter och det fanns inget i förfarandet som gav anledning till misstanke om att Y inte av sagt sig rätten till biträde av en advokat vid förhören i arresten frivilligt och otvetydigt. Vid sådant förhållande och i ljuset av omständigheterna kom domstolen fram till slutsatsen att Y inte hade fråntagits rätten till en rättvis rättegång. **Domstolen fann därför med fyra röster mot tre att det inte hade skett någon kränkning av artikel 6.1 och 3 c).**

Skiljaktiga meningar

Den belgiska domaren, ordförande i målet, Françoise Tulkens, den italienske domaren Vladimiro Zagrebelsky och den serbiske domaren Dragoljub Popović lämnade en gemensam skiljaktig mening. De anförde bl.a. följande. Enligt deras mening var det skydd som skall omgärda ett avsägande av rättigheterna till en rättvis rättegång inte för handen. De kommer fram till den bedömningen efter att ha prövat omständigheterna kring avsägandet var för sig. De ytterst allvarliga anklagelser som riktades mot Y, som medfört att han dömts till livstids fängelse och anklagelsernas känsliga karaktär förknippade med förekomsten av terrorism, borde ha fått domstolen att göra en rigorös undersökning av omständigheterna kring att Y av sade sig rätten till en advokat. Y var ensam, gripen och förd till en polisstation efter att ha överlämnats till den turkiska polisen från den syriska polisen och han anklagades för mycket allvarliga brott. Inför poliserna som förhörde honom och senare inför åklagare och en domare har han av sagt sig rätten till biträde av en advokat, medgett att han tillhört en olaglig organisation och att han deltagit i väpnade angrepp och begärt att få dra nytta av lagen om ånger. Inför brottmålsdomstolen har han dock förnekat innehållet i sina tidigare uttalanden, särskilt dem som gällt att han deltagit i väpnade angrepp och han har hävdats att man nekat honom biträde av en advokat och att hans familj underrättades. Det är alltså den anklagade själv som har förnekat att det avsägande som tillskrivits honom varit frivilligt och verkligt. Omständigheterna kring frihetsberövandet i förening med de allvarliga anklagelserna motiverade den största misstro när det gällde möjligheten av ett fritt val och ett frivilligt avsägande av ett så viktigt skydd som rätten att biträdas av en advokat. I deras ögon skulle det vara att gå alltför långt att av de i målet angivna rättsfallen dra slutsatsen att möjligheten att avsäga sig alla skyddsåtgärder som anges i artikel 6 föreligger i alla fall och under alla omständigheter. Slutsatsen blev att en rättvis rättegång krävde att Y hade biträtts av en advokat som hade haft tillträde till att träffa honom.

HÄNVISNINGAR

Artikel 5.3

Brogan m.fl. ./ U K, dom 1988-11-29

Sar m.fl. ./ Turkiet, dom 2006-12-05

Artikel 6.1 och 3 c)

Salduz ./ Turket, dom (GC) 2008-11-27 (jfr nr 11/08)

Kwiatkowska ./ Italien, beslut 2000-11-30

Ananyev ./ Ryssland, dom 2009-07-30

Padalov ./ Bulgarien, dom 2006-08-10 (jfr nr 8/06)

Somogyi ./ Italien, dom 2004-05-18 (jfr nr 6/04)

Lisica mot Kroatien

(Ansökan nr 20100/06, dom den 25 februari 2010)

Domen finns endast på engelska.

Bevisning, som erhöles vid genomsökning av en misstänkts bil utan tillstånd och utan den misstänktes kännedom och utan att han var närvarande, lades till grund för en fällande dom. Han fick därigenom inte en rättvis rättegång och det skedde en kränkning av artikel 6.1.

De klagande i målet, L, är två kroatiska medborgare. De greps i maj 2000 misstänkta för bankrån. Medan de satt i häkte genomsökte polisen en stulen Volkswagen som den funnit på brottsplatsen och en BMW som ägdes av en av L. Varken de misstänkta eller deras försvarsadvokat var närvarande. Två dagar senare inleddes en förundersökning mot L och dagen därefter gjordes ytterligare en genomsökning av de båda fordonen med stöd av ett beslut om husrannsakan och i försvarsadvokatens närvaro. I protokollet över genomsökningen noterades bl.a. att en plastmodell av ett billås hittades i Ls BMW. Senare framkom att två poliser varit inne i bilen mellan de två genomsökningarna för att ta prover av bilklädseln för undersökning utan att det funnits ett beslut om detta och utan att de klagande hade underrättats eller varit närvarande. I september 2000 väcktes åtal mot L och fyra andra personer. L befanns skyldiga till bankrån och dömdes i februari 2001 till fängelse. Domstolen grundade sin bedömning bl.a. på den omständigheten att plastlåset som hittats i BMWn troligen hade kommit från den stulna VW som använts vid rånet. Högsta domstolen avslog Ls överklagande i maj 2002 och förlängde fängelsestraffen. – I Europadomstolen åberopade L artikel 6.1 och klagade att över att det sätt som bevisningen mot dem hade tagits fram var orättvist.

Europadomstolen erinrade om, att medan det inte var dess uppgift att avgöra vilken typ av bevisning som skulle tillåtas vid en rättegång, så måste domstolen ändå besvara frågan om förfarandet i fråga hade varit rättvist som helhet, inklusive det sätt som bevisningen hade tagits fram på. Domstolen konstaterade först att de klagandes försvarsrättigheter hade respekterats på det sättet att de hade haft möjlighet att invända mot den aktuella bevisningens äkthet. De nationella domstolarna hade prövat invändningen och hade godtagit polismännens uppgifter om att de inte hade placerat det aktuella bevismaterialet. Det var emellertid ostridigt att polismännen hade gått in i bilen utan tillstånd och att det ifrågasatta bevisobjektet inte hade hittats vid den första genomsökningen av fordonen som genomfördes den dag då de klagande greps. Den förklaring som lämnats av de nationella domstolarna, att den första genomsökningen hade varit ytlig, var inte tillräcklig med hänsyn till skyddet för en rättvis rättegång. Dessutom var minimikravet på en genomsökning i en brottsundersökning att den tilltalade fick en rimlig möjlighet att närvara. Enligt domstolens uppfattning förelåg vissa tvivel om tillförlitligheten av det som hittats vid den senare genomsökningen. Det ifrågasatta objektet som hittats vid genomsökningen, plastmodellen av ett billås, var inte den enda bevisningen som den fällande domen grundades på. Även om det inte var domstolens sak att pröva om L kunnat fällas även utan det ifrågasatta objektet stod det klart att det varit det enda direkta bandet mellan den av L ägda bilen och den bil som använts vid rånet, medan all annan bevisning bestod av indicier. Mot denna bakgrund fann domstolen att det sätt som bevisningen använts i förfarandet mot L fått en effekt på förfarandet som helhet och medfört att de klagande inte fått en rättvis rättegång. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 6.1.**

HÄNVISNINGAR

Imbrioscia ./ Schweiz, dom 1993-11-24
 Salduz ./ Turkiet, dom (GC) 2008-11-27 (jfr nr 11/08)
 Khan ./ UK, dom 2000-05-12
 Bykov ./ Ryssland, dom (GC) 2009-03-10 (jfr nr 3/09)
 Miragall Escolano m.fl. ./ Spanien, dom 2000-01-25
 Mirilashvili ./ Ryssland, dom 2008-12-11
 Delcourt ./ Belgien, dom 1970-01-17
 Ryakib Biryukov ./ Ryssland, dom 2008-01-17

Adamkiewicz mot Polen

(Ansökan nr 54729/00, dom den 2 mars 2010)

Domen finns endast på franska.

En pojke på 15 år anklagades för mord och placerades på barnhem. Han fick dock inte träffa en advokat förrän efter sex veckor och han upplystes först då om sin rätt att tiga. De medgivanden som han dessförinnan hade gjort lades senare till grund för en fällande dom. Det skedde därför en kränkning av artikel 6.3 c) i förening med artikel 6.1.

A, som är polsk medborgare, greps i sitt hem den 4 december 1997 och fördes till polisstationen för förhör angående mordet på M, en 12-års pojke vars kropp hade hittats den dagen. A var vid tillfället 15 år gammal. A förhördes under ca fem timmar under vilka han först nekade till all inblandning i mordet och sedan medgav att han strypt M med ett rep. A ställdes inför en familjemålsdomare, som beslöt att han skulle placeras på barnhem under förfarandet och som också utsåg en försvarsadvokat till honom. Denne gjorde utan framgång tre försök att få träffa A. Den 23 december 1997 förhördes A av familjemålsdomaren utan att hans advokat var närvarande. A vidhöll därvid sina tidigare uttalanden. Sex veckor efter gripandet, den 18 januari 1998, fick A för första gången träffa sin advokat på barnhemmet. Under det mötet upplyste advokaten A om hans rätt att tiga och att inte belasta sig själv. A förhördes ytterligare två gånger av familjemålsdomaren utan att advokaten var närvarande. Vid det första tillfället vidhöll han sina tidigare uttalanden och vid det andra vägrade han svara på frågorna. Advokaten gjorde ytterligare två försök att få träffa sin klient. Det första var förgäves, eftersom han vägrade att träffa A i närvaro av en domare, och det andra vägrades pga. ett formfel. Den 29 oktober 1998 fann ungdomsdomstolen A skyldig och det beslöts att han skulle vara placerad på ungdomsvårdsskola under sex år. Domstolen fann att trots att A utövat sin rätt att tiga så hade han under förhören hos polisen och familjemålsdomaren, vilka genomförts på ett riktigt sätt, erkänt att han begått det aktuella brottet. Hans advokat försökte i december 1998 att få domen upphävd på grund av allvarliga förfarandefel. Han åberopade bl.a. de inskränkningar som gjorts i hans rätt att fritt samtala med sin klient, att man inte följt lagstadgade skyddsåtgärder för minderåriga och det förhållandet att domen hade grundats på bevisning som erhållits på ett olagligt sätt. Hans överklagande avslogs dock i mars 1999. Appellationsdomstolen medgav visserligen att det förekommit oegentligheter när det gällde försvarets rättigheter men fann att dessa inte hade haft någon avgörande betydelse för domens innehåll. Domstolen fann vidare att även om As uttalanden till polisen inte skulle ha tillåtits, eftersom de inte hade protokollförts på rätt sätt, så krävdes det inte att domstolen upphävde domen med hänsyn till den övriga bevisning som lagts fram, däribland uttalanden som A gjort vid senare tillfällen inför familjemålsdomaren, som stöddes av annan bevisning som t.ex. ögonvittnen och expertvittnen. – I Europadomstolen åberopade A artikel 6 och klagade över de inskränkningar som gjorts i hans försvarsrättigheter under utredningen och det förhållandet att de uttalanden han hade gjort till polisen hade tillåtits vid rättegången. Han klagade också över att den domare som hade svarat för den ifrågasatta utredningen också hade suttit i rätten när målet prövades.

Europadomstolen erinrade om den regel som gäller när ett mål gäller en minderårig och som innebär att domstolarna måste handla i enlighet med principen om att barnets bästa måste skyddas med hänsyn till sin ålder, mognadsgrad samt intellektuella och känslomässiga förmåga och att domstolen måste vidta åtgärder för att främja barnets möjlighet att delta i förfarandet. A hade inte fått upplysning om sin rätt att tåga förrän hans advokat, som vid upprepade tillfällen utan framgång hade försökt få träffa sin klient, upplyste honom om hans rättighet. Förfarandet hade då redan pågått i sex veckor och A var placerad på ett barnhem. Myndigheterna hade således fått hans för honom själv belastande medgivanden innan han upplysts om sin rätt. Med hänsyn till hans ålder kunde det inte anses säkert att A känt till sin rättighet att begära ett rättsligt biträde och om följderna av att han inte gjorde det, medan det var av stor vikt för honom, isolerad på ett barnhem som han varit under utredningens avgörande skede, att ha stor tillgång till en advokat från den allra första början av förfarandet. Domstolen noterade att det framgick av formuleringen av de beslut som fattats avseende A att den bevisning som myndigheterna fått fram under det inledande skedet i stor utsträckning hade använts som stöd för ungdomsdomstolens dom. Domstolen uppmärksammade särskilt att As inledande medgivanden, som fick stort stöd av hans efterföljande uttalanden inför familjemålsdomaren hade lagts till grund för den fällande domen. Med hänsyn till omständigheterna kunde det inte ifrågasättas att A hade berörts av de restriktioner som lagts på hans möjlighet att få tillgång till en advokat, eftersom den bevisning som lagts till grund för den fällande domen hade erhållits i försvararens frånvaro. Med beaktande av domstolen praxis räckte detta förhållande för att domstolen skulle kunna konstatera att A inte fått en rättvis rättegång. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 6.3 c) i förening med artikel 6.1.**

Domstolen konstaterade när det gällde frågan om domstolens opartiskhet att det var ostridigt att den fråga som familjemålsdomaren hade prövat under utredningen i stor utsträckning sammanföll med den fråga han därefter haft att pröva som ordförande i ungdomsdomstolen. Under utredningen hade han i stor utsträckning använt de vida befogenheter han hade enligt den rättegångslag som gällde för minderåriga och han hade på eget initiativ beslutat att inleda förfarandet och att styra bevisupptagningen varefter han beslutat att A skulle ställas inför rätta. Det var visserligen inte domstolens sak att pröva nationell lagstiftning och praxis på det särskilda området för ungdomsrätt, men domstolen undersökte det sätt på vilket dessa hade tillämpats när det gällde A. I det sammanhanget kunde domstolen inte se hur samme domares närvaro i brottmålet kunde bidra till att ge barnets bästa maximalt skydd. **Domstolen fann därför enhälligt att det i detta hänseende hade skett en kränkning av artikel 6.1.**

HÄNVISNINGAR

Artikel 6.3 c)

Imbrioscia ./ Schweiz, dom 1993-11-24
 Granger ./ U K, dom 1990-03-28
 V. ./ U K, dom (GC) 1999-12-16
 T. ./ U K, dom (GC) 1999-12-16
 Salduz ./ Turkiet, dom (GC) 2008-11-27 (jfr nr 11/08)
 Poitrimol ./ Frankrike, dom 1993-11-23
 Demebukov ./ Bulgarien, dom 2008-02-28
 Can ./ Österrike, kommissionens rapport 1984-07-12
 Jalloh ./ Tyskland, dom (GC) 2006-07-11 (jfr nr 8/06)
 Kolu ./ Turkiet, dom 2005-08-02
 Dayanan ./ Turkiet, dom 2009-10-13
 Panovits ./ Cypern, dom 2008-12-11
 Talac Tunç ./ Turkiet, dom 2007-03-27
 Magee ./ U K, dom 2000-06-06
 Plonka ./ Polen, dom 2009-03-31

Artikel 6.1 – opartisk domstol

Gautrin m.fl. ./ Frankrike, dom 1998-05-20
 Hauschildt ./ Danmark, dom 1989-05-24
 Nortier ./ Nederländerna, dom 1993-08-24

Saraiva de Carvalho ./ Portugal, dom 1994-04-22
D. P. ./ Frankrike, dom 2004-02-10
Werner ./ Polen, dom 2001-11-15

Al-Saadoon och Mufdhi mot U K
(Ansökan nr 61498/08, dom den 2 mars 2010)
Domen finns endast på engelska.

När brittiska styrkor i Irak överlämnade för mord misstänkta irakier till irakiska myndigheter för att ställas inför rätta i domstol i Irak, där dödsstraffet återinförts, kränktes artikel 3. När regeringen inte följde domstolens anmodan enligt regel 39 utan lämnade över de klagande utsattes dessa för allvarlig risk och ett överklagande blev verkningslöst. Det skedde därför kränkningar även av artiklarna 13 och 34.

De klagande, A och M, är irakiska medborgare, sunnimuslimer från södra Irak, och de hade tidigare ledande positioner i Baathpartiet. De greps efter den internationella koalitions invasion i Irak av brittiska styrkor misstänkta bl.a. för att ha satt igång våldsaktioner mot koalitions trupper. De placerades i ett brittiskt häkte. I oktober 2004 fann militärpolisen att A och M hade varit inblandade i två brittiska soldaters död, sedan dessa utsatts för ett bakhåll och mördats i södra Irak den 23 mars 2003. I augusti 2004 återinförde den irakiska nationalförsamlingen dödsstraffet i den irakiska strafflagen när det gällde vissa våldsbrott, däribland mord och vissa krigsbrott. I december 2005 beslöt de brittiska myndigheterna att hänskjuta mordåtalet mot A och M till de irakiska brottmålsdomstolarna och i maj 2006 ställdes A och M inför brottmålsdomstolen i Basra anklagade för mord och krigsbrott. Den brottmålsdomstolen beslöt att de skulle vara häktade samt att de fortsatt skulle vara placerade i den brittiska arméns häkte i Basra. Brottmålsdomstolen beslöt härefter att anklagelserna mot A och M utgjorde krigsbrott och att de därför föll inom den irakiska High Tribunals, IHTs, jurisdiktion. IHT hade inrättats enligt irakisk lag för att handlägga irakiska medborgare och innevånare som anklagades för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsbrott, som uppgavs ha skett under perioden 17 juli 1968 till den 1 maj 2003. Målet flyttades över till IHT som formellt begärde att de brittiska styrkorna skulle överlämna A och M i dess händer. Denna begäran upprepades flera gånger fram till maj 2008. I juni 2008 väckte de klagande en talan i England för att bl.a. få lagligheten i en överflyttning prövad. Den brittiska domstolen förklarade den föreslagna överflyttningen laglig och fann, att eftersom de klagande hölls i ett brittisk militärt häkte, så omfattades de av U Ks jurisdiktion enligt artikel 1. Trots det fann den nationella domstolen att U K enligt allmän folkrätt hade en skyldighet att överlämna de klagande om det inte fanns tydliga bevis för att den mottagande staten avsåg att utsätta dem för en behandling som var så hård att det innebar en brott mot mänskligheten. Domstolen fann inte några välgrundade skäl för att tro att det fanns en verklig risk för att rättegången mot A och M, om de flyttades över, skulle bli uppenbart orättvis eller att de skulle utsättas för tortyr och/eller omänsklig eller förnedrande behandling. Medan det å andra sidan fanns en risk för att de skulle dömas till dödsstraff, var ett sådant straff i sig inte förbjudet enligt internationell rätt. A och M överklagade utan framgång. Appellationsdomstolen fann att det fanns en verklig risk för att de klagande skulle avrättas om de överflyttades till irakiska myndigheter. Domstolen fann emellertid att U K inte hade jurisdiktion, eftersom de klagande hölls i häkte på irakiskt territorium och enligt beslut av irakisk domstol. Konventionen var därför inte tillämplig och U K måste respektera den irakiska suveräniteten och flytta över de klagande. Omedelbart därefter klagade A och M till Europadomstolen och begärde att domstolen med tillämpning av regel 39 i domstolsreglerna skulle förhindra ett överlämnande. Europadomstolen anmodade regeringen den 30 december 2008 att tills vidare inte överlämna A och M. Regeringen upplyste emellertid dagen därpå domstolen om, att eftersom de brittiska styrkornas FN-mandat, som tillät de brittiska styrkorna att arrestera, häkta och fängsla irakier, löpte ut vid midnatt den 31 december 2008, så kunde den inte följa domstolens anmaning och den hade därför överlämnat A och M till de irakiska myndigheterna tidigare samma dag. Rättegången i IHT mot A och M inleddes i maj 2009 och slutade i september med en dom som undanröjde alla anklagelser mot dem och med beslut att de omedelbart skulle friges. Sedan åklagaren överklagat återförvisade kassationsdomstolen målet för vidare utredning och omprövning och de klagande är alltjämt frihetsberövade. – I Europadomstolen klagade A och M över att de flyttats till irakiskt häkte. De åberopade artiklarna 2, 3, 6 och artikel 1 i protokoll nr 13. De klagade vidare över det förhållan-

det att de flyttats över till de irakiska myndigheterna trots Europadomstolens anmodan till regeringen enligt regel 39 i strid med artikel 13 och artikel 34.

Europadomstolen erinrade om att den i sitt beslut om admissibility den 30 juli 2009 hade funnit att de brittiska myndigheterna hade haft total och exklusiv kontroll över den häktesinrättning där de klagande hållits, för det första genom utövande av militär styrka och sedan enligt lag. Domstolen fann att A och M hade varit under U Ks jurisdiktion och att de så förblivit fram till det fysiska överlämnandet till de irakiska myndigheterna.

När det gällde frågan om dödsstraff innebär en omänsklig och förnedrande behandling betonade Europadomstolen att för 60 år sedan, när konventionen upprättades, bedömdes dödsstraff inte kränka internationella normer. Det har emellertid sedan dess skett en utveckling mot ett totalt avskaffande, både i lag och i praktiken, i alla Europarådets medlemsstater. Två protokoll till konventionen, nr 6 och nr 13, som gäller avskaffande av dödsstraff har antagits och U K har ratificerat dem båda. Alla utom två medlemsstater har undertecknat protokoll nr 13 och av dessa har alla utom tre stater också ratificerat protokollet. Detta visar att artikel 2 har ändrats så att den nu under alla förhållanden förbjuder dödsstraff. Domstolen fann att dödsstraff, som orsakar fysisk smärta och intensivt psykiskt lidande till följd av vetskap på förhand om att man skall dö, kan anses förnedrande och omänskligt och som sådant stå i strid med artikel 3. Domstolen godtog de nationella domstolarnas bedömning, strax innan det fysiska överlämnande skedde, att det fanns välgrundad anledning att tro att det fanns en verklig risk för att A och M skulle dömas till ett dödsstraff och avrättas. Domstolen konstaterade vidare att de irakiska myndigheterna ännu inte hade lämnat någon bindande försäkran om att de inte skulle avrätta de klagande. Även om det var omöjligt att förutsäga vart en ny utredning och en ny rättegång skulle leda, fanns det fortfarande grundad anledning att tro att de klagande skulle löpa en verklig risk att bli dömda till döden om de ställdes inför en irakisk domstol. Regeringen hade förklarat att den varit tvungen att respektera Iraks suveränitet och överlämna A och M, som var irakiska medborgare och befann sig på irakiskt territorium, till de irakiska domstolarna när så begärdes. Domstolen var emellertid inte övertygad om att behovet av att skydda de klagandes rättigheter nödvändigtvis skulle innebära att den irakiska suveräniteten bröts. Det hade inte framkommit att det gjorts några verkliga försök att förhandla med de irakiska myndigheterna för att förhindra risken för dödsstraff. Vidare hade de irakiska åklagarna haft "kalla fötter" och tvekat att föra målet själva. Detta kunde ha gett en möjlighet att få den irakiska regeringens samtycke till ett alternativt arrangemang, t.ex. att de klagande dömdes av en brittisk domstol i Irak eller i U K. Det framgick inte att man försökt nå en sådan lösning. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 3 och att det mot den bakgrunden inte var nödvändigt att särskilt pröva klagomålen enligt artikel 2 och artikel 13. Eftersom det inte hade kunnat fastställas att de klagande riskerade en uppenbart orättvis rättegång fann domstolen enhälligt att det inte hade skett någon kränkning av artikel 6.**

Europadomstolen noterade att den brittiska regeringen inte hade övertygat domstolen om att den vidtagit alla rimliga åtgärder, eller ens några, för att försöka följa domstolens anmodan enligt regel 39 att inte överlämna A och M till de irakiska myndigheterna. Regeringen hade inte informerat domstolen om att den t.ex. försökt förklara situationen för de irakiska myndigheterna eller att nå en tillfällig lösning som kunde säkerställa de klagandes rättigheter tills domstolen hade avslutat sin prövning av målet. Underlåtenheten att följa domstolens anmodan och förflyttningen av de klagande ut ur brittisk jurisdiktion hade utsatt A och M för en allvarlig risk lida allvarlig och irreparabel skada och hade gjort ett överklagande till House of Lords totalt verkningslöst. **Domstolen fann därför med sex röster mot en att det skett kränkningar av artiklarna 13 och 34.**

Skiljaktig mening

Den brittiske domaren, Nicolas Bratza lämnade en delvis skiljaktig mening. Han redogjorde för sin syn på klagomålet enligt artikel 3 där han instämde med majoriteten och framhöll bl.a. följande. Majorite-

ten har lutat sig mot domstolens praxis enligt vilken det inte är tillåtet att träffa en överenskommelse med en annan stat som strider mot skyldigheterna enligt konventionen och att skyldigheten enligt artikel 3 att inte utlämna en flykting, när det finns grundad anledning att tro att denne kommer att utsättas för behandling i strid mot den artikeln, tar över de skyldigheter som kan följa av ett avtal som träffats efter det att konventionen trätt i kraft. Han ville inte på något sätt ifrågasätta de principer som anges i domstolens praxis, men han var inte övertygad om att de var direkt tillämpliga i det aktuella fallet, där de två klagande hölls av en kontingent i en multinationell styrka på främmande territorium, vars mandat att vara kvar på det territoriet hade löpt ut och som därför inte hade någon makt eller behörighet att frihetsberöva eller flytta personer som var medborgare i den suveräna staten i fråga från det territoriet. Dessa överväganden ledde honom till att inte instämma med majoriteten i bedömningen att det också skett kränkningar av artiklarna 13 och 34. Han var inte heller övertygad av majoritetens skäl för att anse att regeringens underlåtelse att följa domstolens anmodan enligt regel 39 var oberättigad och menade att en överenskommelse med de irakiska myndigheterna kanske hade varit möjlig fyra år tidigare men inte vid den aktuella tidpunkten. Även om han instämde i bedömningen att överlämnandet av A och M kränkte dessas rättigheter enligt artikel 3, kunde han inte finna att det var vare sig nödvändigt eller lämpligt att finna att det också hade skett en kränkning av artikel 34. Klagomålet enligt artikel 13 hängde ihop med det nyssnämnda och han fann av samma skäl att det inte skett någon ytterligare kränkning av artikel 13.

HÄNVISNINGAR

Protokoll nr 13

Soering ./ U K, dom 1989-07-07

McCann m.fl. ./ U K, dom 1995-09-27

Öcalan ./ Turkiet, dom (GC) 2005-05-12 (jfr nr 5/05)

A. m.fl. ./ U K, dom (GC) 2009-02-19 (jfr nr 3/09)

Saadi ./ Italien, dom (GC) 2008-02-28 (jfr nr 3/08)

Hakizimana ./ Sverige, beslut 2008-03-27 (jfr nr 5/08)

S.R. ./ Sverige, beslut 2002-04-23

Ismaili./ Tyskland, beslut 2001-03-15

Bader och Kanbor ./ Sverige, beslut 2004-10-26 (jfr nr 11/04 och dom 2005-11-08, nr 10/05)

Kaboulov ./ Ukraina, dom 2009-11-09

Vilvarajah m.fl. ./ U K, dom 1991-10-30

Mamatkulov o. Askarov ./ Turkiet, dom (GC) 2005-02-04 (jfr nr 2/05)

Al-Adsani ./ U K, dom (GC) 2001-11-21 (jfr nr 1/01)

Bankovic m.fl. ./ Belgien och 16 andra konventionsstater, beslut (GC) 2001-12-12

Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi ./ Irland, dom (GC) 2005-06-30 (jfr nr 7/05)

Loizidou ./ Turkiet, dom (GC) 1996-12-18

Artiklarna 13 och 34

Mamatkulov o. Askarov ./ Turkiet, dom (GC) 2005-02-04 (jfr nr 2/05)

Paladi ./ Moldavien, dom (GC) 2009-03-10 (jfr nr 3/09)

Patrikova mot Bulgarien

(Ansökan nr 71835/01, dom den 4 mars 2010)

Domen finns endast på engelska.

Den lokala skattemyndigheten beslagtogs olagligen en affärsidkares varor av bl.a. tobak och alkohol. Under myndighetens förvar av varorna försvann en stor mängd alkohol. Därefter beslöts att varorna skulle kvarhållas som bevismaterial och det beslöts att viss del av varulagret skulle förklaras som övergivet gods. Härigenom skedde tre kränkningar av artikel 1 i protokoll nr 1.

P är en bulgarisk affärskvinna som tidigare handlade med alkohol och tobak, som enligt bulgarisk lag var accisavgiftsbelagda varor. Efter en inspektion av skattemyndigheten i juni 2000 beslagtogs varor till ett värde motsvarande 150 000 EUR, däribland en betydande kvantitet tobak och 98 502 flaskor alkohol. Skattemyndigheten påförde P böter med ca 115 000 EUR med motiveringen att hon endast

hade en handelslicens och därför skulle ha sökt en separat licens för att få lagra accisavgiftsbelagda varor. Detta beslut fastställdes i januari 2002. Ett brottmål mot P med anklagelser för olika skattebrott, inklusive skatteundandragande, olaglig handel med accisavgiftsbelagt gods och förfalskade skattemärken, lades senare ner i mars 2003 på grund av bristande bevisning. Myndigheterna beslöt att varorna skulle hållas i förvar som bevisning i brottmålet. De omhändertagna varorna inspekterades i skattemyndighetens lagerbyggnad den 27 februari 2002 och det noterades då att det fanns 52 118 flaskor alkohol. Under tiden hade P otaliga gånger begärt att skattemyndigheten skulle sälja varorna innan de blev osäljbara på marknaden. Hon fick inget svar. I mars 2002 återlämnades alla tobaksvaror till henne. Hon vägrade emellertid att ta emot flaskorna med alkohol, eftersom hon ansåg att varornas tillstånd skulle bedömas först. Hon gjorde därefter upprepade försök att få de återstående varorna och värdet av de saknade och skadade flaskor bedömda, men förgäves. Trots förhandlingar i frågan förklarades varorna i april 2004 som övergivet gods och omhändertaget av staten. P överklagade och uppgav att godset inte hade övergetts. I maj 2006 upphävde domstolarna omhändertagandebeslutet när det gällde de 52 118 flaskorna och fann att det inte var relevant om P hade övergett dem eller inte, eftersom de hade beslagtogs som bevisning i brottmål och skattemyndigheterna inte hade befogenhet att släppa dem. När det gällde återstoden av flaskorna fann domstolarna härefter att skattemyndigheten automatiskt hade omhändertagit dem som övergivet gods, eftersom P inte hade begärt att återfå dem inom den tidsfrist på nio månader som angavs i skatteprocesslagen. I maj 2002 väckte P en skadeståndstalan mot skattemyndigheten, polisen och åklagarmyndigheten för olagligt beslag av hennes varor och underlåtelse att sälja dem innan hållbarheten gick ut. Hon yrkade ersättning för alkoholen till dess fulla värde. Förfarandet har av olika anledningar vilandeförklarats vid flera tillfällen och den senast utsatta förhandlingen hölls den 16 september 2009. Målet ligger fortfarande i första instans. Ps affärsverksamhet försattes i konkurs under 2006. – I Europadomstolen åberopade P artikel 1 i protokoll nr 1 och klagade över skattemyndighetens beslag och kvarhållande av varorna och över beslutet att förklara dem som övergivet gods. Hon klagade vidare enligt artikel 6.1 över det utdragna förfarandet i skadeståndsmålet. Hon påstod att den enda förklaring hon kunde tänka sig till de svårigheter hon haft att försvara sina rättigheter var att myndigheterna försökte dölja att det försvunnit en ansevärd mängd av varorna under den tid då de förvarats av den lokala skattemyndigheten mellan 2000 och 2002.

Europadomstolen konstaterade först att de flesta av de dröjsmål som förekommit i skadeståndsmålet hade orsakats av de bulgariska myndigheterna. Förfarandets längd, sju år och fyra månader i en enda instans, hade varit alltför utdragen. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 6.1.**

När det gällde beslaget av Ps varor konstaterade domstolen först att de nationella domstolarna hade slagit fast att beslaget av varorna i juni 2000 hade varit olagligt enligt inhemsk lag. Vidare hade beslaget beslutats på den grunden att P inte innehade ett lagringstillstånd, medan det i själva verket inte fanns något sådant krav i lagstiftningen och inte heller någonsin hade utfärdats i praktiken. Det stod klart att ett stort antal av de beslagtagna flaskorna hade försvunnit mellan juni 2000 och februari 2002 och att domstolens förordnade experter hade nekats tillgång till relevanta handlingar. Till sist hade det aldrig genomförts en bedömning av de resterande varorna och en värdering av de försvunna och skadade flaskorna, trots att P insisterat på detta. Det kunde således slås fast att myndigheterna hade varit ansvariga för en olaglig förlust av och skada på Ps egendom och att de tvångsåtgärder som vidtagits mot henne hade varit godtyckliga. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning även av artikel 1 i protokoll nr 1.**

När det gällde kvarhållandet av de 52 118 flaskorna efter januari 2002 som bevismaterial i brottmål var det svårt att godta att myndigheterna hade haft rätt att på den grunden hålla kvar Ps varor på obegränsad tid när utredningen hade varit avslutad sedan mars 2003. Enligt domstolens mening kunde P inte heller anses ha varit ansvarig för kvarhållandet av de återstående flaskorna, eftersom hennes vägran att ta emot dem utan föregående besiktning var förståelig. Kvarhållandet av Ps alkohol hade därför efter

januari 2002 varit både olagligt och oberättigat. **Domstolen fann därför enhälligt att det även i denna del hade skett en kränkning av artikel 1 i protokoll nr 1.**

I fråga om beslutet att förklara en del av Ps varor som övergivet gods och konfiskera dem konstaterade domstolen att omständigheterna i målet, dvs. skattemyndigheternas olagliga handlande och det skadeståndsmål som väckts mot dem, hade klargjort bortom rimligt tvivel att varorna hade varit föremål för en pågående tvist och att de därför inte hade varit övergivna. Genom att vägra att ta hänsyn till det förhållandet och genom att helt enkelt automatiskt tillämpa de relevanta inhemska bestämmelserna hade de bulgariska domstolarna gjort godtyckliga bedömningar som hade fastställt ett olagligt berövande av egendom. **Domstolen fann därför enhälligt att det även i denna del hade skett en kränkning av artikel 1 i protokoll nr 1.**

HÄNVISNINGAR

Artikel 6

Frydlander ./ Frankrike, dom (GC) 2000-06-27

Petko Ivanov ./ Bulgarien, dom 2009-03-26

Artikel 1 i protokoll nr 1

Beslaget

AGOSI ./ U K, dom 1986-10-24

Grifhorst ./ Frankrike, dom 2009-02-26

Iatridis ./ Grekland, dom (GC) 1999-03-25

Hentrich ./ Frankrike, dom 1994-09-22

Kushoglu ./ Bulgarien, dom 2007-05-10

Kvarhållandet

Raimondo ./ Italien, dom 1994-02-22

Getzov mot Bulgarien

(Ansökan nr 30105/03, dom den 4 mars 2010)

Domen finns endast på franska.

Tvångsintagning på psykiatriskt sjukhus för utredning som beslutats av åklagare utan föregående läkarundersökning innebär att den enskilde inte skyddades mot godtycke och det skedde därför en kränkning av artikel 5.1 e).

G är född 1966 och bosatt i Kavarna. Under år 2000 slog en medicinsk expert fast att han led av en psykiatrisk sjukdom. G var under året intagen på ett psykiatriskt sjukhus under tre månader. År 2003 uppmanade åklagaren i distriktet Varna G att lägga in sig för en psykiatrisk utredning den 30 januari 2003. G infann sig inte till undersökningen och den 4 mars beslöt åklagaren att han skulle tvångsintas på sjukhuset den 18 mars. Intagningen hade till syfte att utreda om det fanns ett behov av obligatorisk medicinsk behandling. G greps av polisen den 11 mars och han fördes till det psykiatriska sjukhuset i Varna enligt åklagarens beslut. Anledningen till åklagarens agerande var att han fått anmälningar från grannar till G, vilka klagat över Gs uppträdande. G genomgick en serie undersökningar och han gavs vissa mediciner. G uppgav att läkarna hade retat honom och att han inte hade haft tillgång till en dusch under de två första veckorna på sjukhuset. G lämnade sjukhuset den 23 maj 2003. Enligt en dom av den 28 juli 2005 beslöt distriktsdomstolen i Varna att G skulle placeras på en psykiatrisk inrättning under en period av 45 dagar. Domen angav en möjlighet att inom sju dagar överklaga till regiondomstolen. Domen vann laga kraft den 5 augusti 2005. G tycks därefter allt sedan den dagen ha varit placerad på ett psykiatriskt sjukhus. – I Europadomstolen klagade G över att han berövats friheten på ett godtyckligt sätt vid de två tillfällena då han placerats på psykiatriskt sjukhus, nämligen den 11 mars till den 23 maj 2003 och efter distriktsdomstolens dom den 28 juli 2005. Han åberopade artiklarna 3, 4 och 5.

Europadomstolen konstaterade att placeringen av G mot hans vilja under mars-maj innebar en verkställighet av disktriktåklagarens beslut. Enligt domstolens mening innebar detta ett frihetsberövande i den mening som avses i artikel 5.1. Detta hade inte heller bestritts av parterna. Domstolen erinrade om att ett frihetsberövande för att vara förenligt med artikel 5 måste vara lagligt och utfört i den ordning som lagen föreskriver. Konventionen hänvisar i första hand till den nationella lagstiftningen och slår fast skyldigheten att respektera såväl de materiella som formella reglerna men den betonar också kravet på att ett frihetsberövande skall vara förenligt med syftet med artikel 5, dvs. att skydda individen mot godtycklighet. Enligt domstolens praxis kan en person inte anses som sinnesjuk och berövas friheten om inte följande tre förutsättningar samtidigt är uppfyllda. För det första måste sinnesrubbningsen ha fastställts på ett övertygande sätt. För det andra skall störningen vara av en typ eller omfattning som berättigar en internering. För det tredje får interneringen inte förlängas utan att det finns en ihållande störning. I ett antal mål mot Bulgarien har domstolen konstaterat kränkningar av artikel 5 genom att den bulgariska lagen, som var gällande vid det aktuella tillfället och fram till den 1 januari 2005, inte gav tillräckligt skydd mot godtycke, eftersom den inte krävde att en läkare konsulterades som villkor för ett beslut om placering i avsikt att göra en obligatorisk psykiatrisk undersökning. Domstolen fann inte skäl att frångå tidigare bedömningar i detta mål och erinrade om att i själva verket hade den aktuella intagningen skett efter beslut av åklagare som grundat sitt beslut på grannars anmälningar utan en specialistläkares föregående bedömning. Domstolen noterade dessutom att intagningen enligt åklagarens beslut skulle gälla från den 18 mars medan G i själva verket fördes till sjukhuset redan den 11 mars. Intagningen den 11-18 mars var således olaglig enligt den inhemska rätten. **Domstolen fann därför enhälligt att det skett en kränkning av artikel 5.1 e).**

HÄNVISNINGAR

Winterwerp ./ Nedländerna, dom 1979-10-24
 Aerts ./ Belgien, dom 1998-07-30
 Hutchison Reid ./ U K, dom 2003-02-20 (jfr nr 3/03)
 Varbanov ./ Bulgarien, dom 2000-10-05
 Kayadjieva ./ Bulgarien, dom 2006-09-28
 Kroushev ./ Bulgarien, dom 2008-07-03
 R.L. o. M.-J.D. ./ Frankrike, dom 2004-05-19 (jfr nr 6/04)

ÅTERKOMMANDE FRÅGOR

Bristande eller underlåten verkställighet av och följsamhet med domar/beslut, artikel 6.1

Matthaiou m.fl. ./ Grekland, 2010-02-18; staten ej följt dom om att betala expropriationsersättning
 Pechlivanidis m.fl. ./ Grekland, 2010-02-18; dom om att upphäva inskränkt nyttjande av egendom ej följd, även art. 13
 Abbasov ./ Ryssland, 2010-02-18; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Gribanenkov ./ Ryssland, 2010-02-18; även artikel 13 och artikel 1 i protokoll nr 1
 Marton ./ Rumänien, 2010-02-23; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Traian-Constantin Nicolescu ./ Rumänien, 2010-02-23; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Iacob Pop m.fl. ./ Rumänien, 2010-03-02; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Stomff ./ Rumänien, 2010-03-02; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Teodor o. Constantinescu, ./ Rumänien, 2010-03-02; även artikel 1 i protokoll nr 1
 Rybakova m.fl. ./ Ryssland, 2010-03-04; även artikel 1 i protokoll nr 1

Se liknande mål i bl.a. nr 6/04, 7/04, 8/04, 10/04, 11/04, 1-11/05, 1-11/06, 1-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Diskriminering

Kozak ./ Polen, 2010-03-02; art. 14 i fören. m art. 8, homosexuell sambo fick ej överta hyresrätt efter partners död

Se även under rubrikerna Könnsdiskriminering och Särskilda åldersgränser. Se liknande mål i bl.a. nr 3/02 (homosexualitet), 7/03 (inom/utom äktenskap), 8/03 (homosexualitet), 9/03 (medborgarskapskrav), 11/04 (gift/ogift), 1/05 (inom/utom äktenskap), 7/05 (etniskt ursprung), 10/05 (uppehållstillstånd), 3/07 (gift/ogift), 5/07 (könnsdiskriminering), 7/07 (en/två föräldrar), 8/07 (rasdiskriminering), 11/07 (krav på medborgarskap, etniskt ursprung), 6/08 (gifta/ogifta, romska barn i särskild klass), 7/08 (militärt skattefritt avgångsvederlag), 10/08 (skattefri ersättning beskattad), 11/08 (könnsdiskriminering), 1/09 (skattefri

förmån beskattad, könsdiskriminering) 2/09 (skattefri förmån beskattad, könsdiskriminering), 3/09 (religion, uppehållstillstånd, ras), 4/09 (religiös tillhörighet, nationalitet), 5/09 (könsdiskriminering), 8/09 (fackföreningstillhörighet), 1/10 (religionstillhörighet), 2/10 (etniskt ursprung, kurdiska namn)

Frihetsberövande och/eller förlängning därav utan stöd i lag eller på annat sätt i strid med artikel 5.

Garkavyy /. Ukraina, 2010-02-18; artikel 5.1 olagligt
 Gavazhuk /. Ukraina, 2010-02-18; artikel 5.1 olagligt
 Puzan /. Ukraina, 2010-02-18; art. 5.1 o.5.4 olagligt o. avsaknad effektivt rättsmedel, även art.34 Hindrande
 Sychev /. Ryssland, 2010-02-23; art. 5.1 ej kränkning placering på psyk.klinik ej olaglig, även art. 5.3 Skälig tid
 Alpdemir /. Turkiet, 2010-02-23; artikel 5.3 o. 5.4, inte fått prövning utan dröjsmål o. avsaknad rättsmedel
 Erkan Inan /. Turkiet, 2010-02-23; art. 5.4 ej kontradiktoriskt förf. o. parterna ej likställda
 Crabtree /. Tjeckien, 2010-02-25; artikel 5.1 c) och 5.5, olaglig förlängning av häktning
 Hajol /. Polen, 2010-03-02; art. 5.3 ej kränkning, även artikel 3 Våld
 Savenkova /. Ryssland, 2010-03-04; artikel 5.1 c), 5.3 och 5.4

Se liknande mål i bl.a. nr 10/05, 11/05, 6-11/06, 3-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Fällande dom, vägrat tillstånd och/eller beslag eller annat ingrepp i yttrandefriheten enligt artikel 10

Taffin et Contribuables Associés /. Frankrike, 2010-02-18; utgivare, ej kränkning
 Renaud /. Frankrike, 2010-02-25; förtal via förenings Internetsida, opropotionerligt intrång
 Antica o. Company R /. Rumänien, 2010-03-02; förslag o journalist, artikel om politiker o. tjänstemän, även art.6.1 Rättvis

Se liknande mål i bl.a. nr 3/03, 9/03, 11/03, 4/04, 7-11/04, 1-7/05, 9-11/05, 1-5/06, 7-11/06, 1-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

För höga domstolsavgifter, vägrad eftergift el. oförmåga betala avgift el. formellt hinder för domstolsprövning

S.C. Silvogreco Com. S.R.L. /. Rumänien, 2010-02-23; överklagande ogiltigförklarat pga. obetald stämpelavgift

Se liknande mål i bl.a. nr 6/06, 2/07, 5/07, 6/07, 8/07, 9/07, 11/07, 2/08, 3/08, 4/08, 6/08, 9-11/08, 1-4/09, 6-9/09 och 2/10.

Granskning/ brist. befordran av fånges/häktads/internerads post, besöksförbud m.fl. beslut i strid med artikel 8

Anatolij Tarasov /. Ryssland, 2010-02-18; brev fr. Europadomstolen öppnat, även art.6 Rättvis o. 34 Hindrande
 Barmaksiz /. Turkiet, 2010-03-02; brevväxling m advokat granskad, även artikel 6.1 Rättvis
 Shalimov /. Ukraina, 2010-03-04; ej fått träffa familj under fyra år, även art. 5.3 och 6.1 Skälig tid

Se liknande mål i bl.a. 2/02, 4/02, 6/02, 10/02, 11/02, 6/03, 2/04, 7/04, 9/04, 11/04,1/05, 3/05, 6/05, 9-11/05, 6-11/06, 1-4/07, 6/07, 7/07, 9-11/07, 1-11/08, 1/09, 2/09, 6-11/09 och 2/10.

Hindrande eller försvårande av enskilda klagomål, artikel 34

Anatolij Tarasov /. Ryssland, 2010-02-18; ej kränkning, även art.6 Rättvis o. art 8 Granskning
 Puzan /. Ukraina, 2010-02-18; ej kränkning, även artikel 5 Frihetsberövande

Se liknande mål i bl.a. nr 6-7/02, 2/03, 6/03, 9/04, 2/05, 4/05, 2/06, 8/06, 1/07, 10-11/07, 1/08, 2/08, 4/08, 1/09 och 3/09.

Inskränkning i rätten att rösta eller att kandidera i val m.m.

Grosaru /. Rumänien, 2010-03-02; art. 3 i prot. nr 1, kandidat för minoritetsgrupp fick trots flest röster ej plats i parlament

Se liknande mål i bl.a. nr 7/08, 6/09 och 7/09.

Intrång i egendomsskyddet enligt artikel 1 i protokoll nr 1 – annat än expropriation o dyl.

Agnidis /. Turkiet, 2010-02-23; beslut om arvsrätt annullerat

Se andra mål i bl.a. nr 4/03, 7/03, 8/03, 9/03 2/04, 8/04, 9/04, 11/04, 7-11/05, 3/06, 7/06, 9/06, 1/07, 6/07, 7/07, 9/07, 8-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Mötes- och föreningsfrihet enligt artikel 11

Eksi o. Ocak /. Turkiet, 2010-02-23; polisen skingrat demonstration, även art. 3 Våld

Se liknande mål i bl.a. nr 7/05, 9/05, 10/05, 7/06, 11/06, 4/07, 5/07, 8/07, 11/07, 1/08, 8/08, 5/09 och 2/10.

Oskuldspresumtionen

Mokhov /. Ryssland, 2010-03-04; artikel 6.2, även artikel 6.1 Rättvis

Se liknande mål i bl.a. nr 1/02, 4/02, 8-11/02, 3/03, 10/03, 2/04, 4/04, 10/04, 1/05, 5/05, 3/06, 7/06, 9/06, 3/07, 7/07, 9/07, 3-5/08, 8/08, 9/08, 11/08, 1/09, 3/09, 4/09, 6/09, 11/09 och 1/10.

Part inte fått del av handlingar, likställda parter och kontradiktoriskt förfarande i bl.a. kassationsdomstol

Baccichetti /. Frankrike, 2010-02-18; art. 6.1, ej fått del av medicinskt expertutlåtande
Veli Yalcin /. Turkiet, 2010-03-02; art. 6. 1. ej fått kopia av åklagarens yttrande

Se liknande mål i bl.a. 2/03, 9/03, 10/03, 4/04, 7/04, 9-11/04, 1/05, 2/05, 4-7/05, 9-11/05, 1-11/06, 1/07, 2/07, 4-11/07, 1-4/08, 6-9/08, 11/08, 2-6/09, 8-11/09 och 1/10.

Ryska övergrepp i Tjetjenien och dess omgivningar

Iriskhanova o. Iriskhanov /. Ryssland, 2010-02-18; art.2 (liv o. utredning), 3 (behandling), 5 o. 13 i fören. m art.2
Aliyeva /. Ryssland, 2010-02-18; art.2 (liv o. utredning), 3 (behandling), 5 o. 13 i fören. m art.2

Se liknande mål i bl.a. nr 4/05, 7/05, 8/06, 10/06, 4/07, 7-11/07, 1/08, 4-7/08, 9-11/08, 1-11/09 och 2/10.

Rättvis rättegång? – t.ex. inte fått höra vittnen, jäv, övergrepp i rättssak, deltagande, tillfälle till bemötande, rätts-hjälp, bristande domskäl, ändrad anklagelse m.m.

Albert /. Rumänien, 2010-02-16; art. 6.1, åberopat fel ej prövat
V.D. /. Rumänien, 2010-02-16; art. 6.1 o. 3 d), brist. utredning, bl.a. togs ej DNA vid våldtäkt, även art., 3 Undermåliga
Barbaro /. Italien, 2010-02-16; art. 6.1 tillgång till domstolsprövning
Kostka /. Polen, 2010-02-16; art. 6.1 tillgång till domstolsprövning, ingen möjlighet överklaga Polska fondens beslut
Lesjak /. Kroatien, 2010-02-18; art.6.1 tillgång till domstolsprövning
Anatolij Tarasov /. Ryssland, 2010-02-18; ändrad brottsrubricering i tillsynsprövn. även art. 8 Granskning o.34 Hindrande
Zaichenko /. Ryssland, 2010-02-18; art. 6.1 rätten att tåga, art. 6.3 c) ej kränkning avsaknad av rättsl. biträde
Antica o. Company R. /. Rumänien, 2010-03-02; art.6.1 bristande motivering, även artikel 10 Fällande dom
Barmaksiz /. Turkiet, 2010-03-02; art. 6.1 bristande motivering, även artikel 8 Granskning
Mokhov /. Ryssland, 2010-03-04; art. 6.1, ej närvarande vid förhandling, även artikel 6.2 Oskuldspresumtionen

Se liknande mål i bl.a. nr 2/04, 6/04, 8/05, 10/05, 11/05, 1/06, 3-11/06, 1-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Rörelsefrihet m.m., artikel 2 i protokoll nr 4

Nikiforenko /. Ukraina, 2010-02-18; drygt 10 års förbud att lämna bostadsort i avvaktan på dom, även art.6.1 Skälig tid

Se liknande mål i bl.a. nr 6/02, 8/03, 10/03, 5/04, 4/05, 11/05, 6/06, 9-11/06, 1-3/07, 7/08 och 4/09

Tanke-, samvets- eller religionsfrihet inskränkt i strid med artikel 9

Ahmet Arslan m .fl. /. Turkiet, 2010-02-23; religiös grupp dömd för att ha vandrat runt klädd som profeterna

Se liknande mål i bl.a. nr. 1/02, 10/02, 7/04, 1/05, 10/05, 4/06, 9/06, 1/07, 4/07, 5/07, 10/07, 1/08, 3/08, 2/09, 9/09 och 2/10.

Turkiet eller annan stat fälld/prövad för dödsfall el. bristande utredning av dödsfall

Myronenko /. Ukraina, 2010-02-18; art. 2 bristande utredning
Nurten Deniz Bülbül /. Turkiet, 2010-02-23; art. 2 (liv) ej kränkning, värnpliktigs självmord
Lütfi Demirci m.fl. /. Turkiet, 2010-03-02; art. 2 (liv) ej förhindrat värnpliktigs självmord

Se liknande mål i bl.a. 3/02, 1/04, 4/04, 5/04, 7/04, 10/04, 11/04, 1/05, 3/05, 4/05, 6/05, 8-11/05, 1-5/06, 7-11/06, 1/07, 3/07, 5-9/07, 1-3/08, 6/08, 8-11/08, 1-4/09, 6/09, 8-11/09 och 1/10.

Undermåliga förhållanden i fängelse/häkte/förvar/transport och/eller tvångsåtgärder i strid mot artikel 2 eller 3

V.D. /. Rumänien, 2010-02-16; art. 3 behandling, ej fått tandprotes, även art. 6 Rättvis

Se liknande mål i bl.a. nr 8/02, 5/03, 11/04, 2/05, 4/05, 6/05, 9-11/05, 2/06, 4-7/06, 10/06, 3-8/07, 10/07, 11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10

Upphävande av lagakraftvunnen dom/beslut – artikel 6.1

Nikolay Zaytsev /. Ryssland, 2010-02-18;
Korovina /. Ryssland, 2010-02-25; genom omprövning i tillsynsförfarande
Mordachev /. Ryssland, 2010-02-25; genom omprövning i tillsynsförfarande
Andreyev /. Ryssland, 2010-03-04; genom omprövning i tillsynsförfarande

Tolstobrov ./ Ryssland, 2010-03-04; genom omprövning i tillsynsförfarande

Se liknande mål i bl.a. nr 6-11/02, 1/03, 3/03, 5/03, 6/03, 8/03, 9/03, 11/03, 6/04, 10/04, 1/05, 2/05, 4/05, 8-11/05, 1/06, 3-5/06, 8/06, 10/06, 11/06, 1-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Våld/dålig behandling från polis/säkerhetspolis eller i fängelse/häkte i Turkiet m.fl. länder

Alkes ./ Turkiet, 2010-02-16; art.3 behandling och bristande utredning

Dermanovic ./ Serbien, 2010-02-23; artikel 3 ej kränkning, otillräcklig medicinsk behandling i häkte, även 5.3 Skälig tid

Eksi o. Ocak ./ Turkiet, 2010-02-23; misshandlad av polis som skingrat demonstration, även art. 11 Mötesfrihet

Gökhan Yildirim ./ Turkiet, 2010-02-23; art. 3 behandling

Hajol ./ Polen, 2010-03-02; artikel 3 ej kränkning, inte för sjuk för häkte, även art. 5 Frihetsberövande

Se liknande mål i bl.a. nr 7/03, 8/03, 10/03, 1/04, 7/04, 8/04, 10/04, 2/05, 4/05, 6/05, 7/05, 9-11/05, 1/06, 3-5/06, 7-11/06, 1-6/07, 8-11/07, 1-11/08, 1-11/09, 1/10 och 2/10.

Äganderätt till, vräkning, försäljning till godtroende m.m. av förstatligad egendom i Rumänien m.fl. länder

Ciobaniuc ./ Rumänien, 2010-02-16; artikel 1 i protokoll nr 1

Pica ./ Rumänien, 2010-02-16; artikel 1 i protokoll nr 1

Man o. Cusa ./ Rumänien, 2010-02-23;

Maria Violeta Lăzărescu ./ Rumänien, 2010-02-23;

Moculescu ./ Rumänien, 2010-03-02; artikel 1 i protokoll nr 1

Se bl.a. nr 6-11/02, 1/03, 3/03, 5/03, 6/03, 8/03, 9/03, 11/03, 6/04, 10/04, 2/06, 3/06, 6-11/06, 1-3/07, 5-11/07, 1-4/08, 6-11/08, 1-11/09 och 2/10.

"SKÄLIG TID"

Under perioden har domstolen avgjort flera mål avseende frågan om rättegång skett inom skälig tid enligt artikel 6.1. När förfarandets längd påverkat en klagandes egendomsrätt och det endast åberopas artikel 1 i protokoll nr 1 redovisas målen under nämnda artikel. Domstolen har även prövat mål avseende skyndsamhetskraven i och utdragna frihetsberövanden enligt artikel 5.3 och 5.4.

ARTIKEL 6.1

16 februari

Yesilmen ./ Turkiet (41481/05) även artikel 13 och artikel 5.3 se nedan

Raita ./ Finland (16207/05)

Atessönsez ./ Turkiet (22487/05)

Pereira ./ Portugal (46595/06) även artikel 13

18 februari

Chesnyak ./ Ukraina (1809/03) brottmål

Nikiforenko ./ Ukraina (14613/03) brottmål även artikel 13 och artikel 2 i protokoll nr 4 Rörelsefrihet

Chubakova ./ Ukraina (17674/05)

Gurynenko ./ Ukraina (37246/04)

Khalak ./ Ukraina (39028/04)

Malanchuk and Vavrenyuk ./ Ukraina (5211/05)

Mykulyk ./ Ukraina (35187/04)

Prekrasnyy ./ Ukraina (33697/04)

Rostuno.va ./ Ukraina (20165/04)

Udovik ./ Ukraina (39855/04)

Yelena Ivanova ./ Ukraina (4640/04)

23 februari

Nousiainen ./ Finland (45952/08) brottmål

Emil Yildiz ./ Turkiet (45652/04) brottmål

Sebahattin Evcimen ./... Turkiet (31792/06) skadeståndsmål även artikel 13

Yesilyurt ./ Turkiet (15649/05) brottmål, även artikel 5.3 se nedan

Anticor-Sociedade de Anti-Corrosão, Lda. ./ Portugal (33661/06)

Uyar ./ Turkiet (17756/06)

Gürkan (Yavaş) ./ Turkiet (34294/04)

25 februari

Kazyulin ./ Ryssland (31849/05) brottmål, även artikel 13

Kurt Müller ./ Tyskland (36395/07)
Kupriny ./ Ryssland (24827/06) även artikel 13

2 mars

Lefevre ./ Italien (34871/02)
Antunes ./ Portugal (12750/07) även artikel 13
Cenoiu m.fl. ./ Rumänien (26036/02)
Akkaya ./ Turkiet (34395/04)
Döndü Bilgic ./ Turkiet (43948/02)

4 mars

F.G. ./ Bulgarien (17911/03) brottmål, även artikel 13
Shalimov ./ Ukraina (20808/02) brottmål, även artikel 13. även artikel 5.3 se nedan och art. 8 Granskning m m.
Barantseva ./ Ryssland (22721/04)

ARTIKEL 5.3

16 februari

Tokmak ./ Turkiet (16185/06) för lång häktningstid
Yesilmen ./ Turkiet (41481/05) för lång häktningstid, även 5.4 o.5.5 avsaknad effektivt rättsmedel, även art. 6.1 se ovan

23 februari

Pinkowski ./ Polen (16579/03) lång häktningstid ej kränkning
Dermanovic ./ Serbien (48497/06) för lång häktningstid, även artikel 3 Våld
Sychev ./ Ryssland (14824/02) för lång häktningstid, även art. 5.1 Frihetsberövande
Yesilyurt ./ Turkiet (15649/05) för lång häktningstid, även art. 6.1 se ovan

4 mars

Shalimov ./ Ukraina (20808/02) för lång häktningstid, även art. 6.1 se ovan och artikel 8 Granskning m m

SVENSKA DOMAR M.M.

Som framhållits tidigare tar redaktionen tacksamt emot uppgifter om svenska mål eller ärenden där Europakonventionen har tillämpats eller prövats - gärna via e-post.